СС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй тогтоол бэелүүлхын түлөө

ар тараалангаа шэнэ ёhоор эрхилхэ гээшэ: *кукуруза, бобово ургамалнуудые ехээр тарилсаха, поли дээрэ наг шэбхэ хүсэдөөр гаргаха, газараа hайнаар уhалха гэhэн удхатай.*

☆ ★ ★

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 76 (9830) | 1962 оной мартын 30, пятница | Сэн 2 мүнгэн

...иалис мүрысөө улам ...гэнөөр бадаруулая

...нтральна Комитедэй ...умые, СССР-эй Вер... ...о hунгаха hунгалтые ...рhэн социалис мүры- ...республикын хүдөө- ...эдбхитэйгээр оролсо- ...тыы амжалтануудые ...мяха худалдаха нэ- ...айнгаа түсэб колхоз ...д мартын 20-до дүүр- ...эйхитэй сасуулхада ...hураггүй олоор аб- ...йнаар түлжүүлэгдэжэ

...гүрэндэ hү, үндэгэ ...ай тарилгада, куку- ...бэлэдхэл олохон ай- ...з болон совхозуудта ...айнхай. Нёдондоной- ...да колхоз болон сов- ...эй тоо нилээд олон ...гша оной гурба hapa ...публика гүрэндэ hү ...а. Үндэгэн бүришье ...даад байна. Эртэ са- ..., ута унжагай үбэ- ..., үбhэ тэжээлэй ду- ...лэ, hү абалгые хан- ...хидхэhэн ябадалые ...охогүйл. Нёдондо- ...н hураггүй ехээр ...лhаа ашаг шэмэ ур- ...ыхиhөө багаар аба- ...манайда олон. Жэ- ...урын совхоз 1961 ...варталтай сасуулха- ...оба дахин шахуу ехэ ..., hураггүй ехэ силос- ...й байгаа. Тиигэбэшье ...уетэй сасуулхада ...энэ совхоз hү ба- ...дэгэ худалдаха квар- ...б нёдондонойхиhоо ..., миил 30 процент ...эй директор Козлов, ...ретарь Мордовской, ...түрүүлэгшэ Паньков ..., мүн отделенинүү- ...ай, тэндэхи партий- ... болон комсомолой ...эй зүгhөө энэ шуха- ...д анхарал хандуу- ...нь, малшадай, hаа- ... социалис мүрысөө ...оhэнь иимэ юумэн ...здо hолоомын бии- ...ай үнездынь хэдэн ...гүй хотон соо хоно- ...hон үнездhээ ямар ..., hаалишадай олон- ... тус тустаа абаhан ...гүй. Фермэ, отделе- ...о социалис мүры- ...эмхидхэгдээдүй. Ха- ...шалхы хуудаhанууд ... Түрүү hаалишадай, ...й дүршэл, наукын ...эдэ дэлгэрүүлэгдэ- ...үү байдал бусадшье ...ии юм.

...hатын, Исингын, ...» совхозууд Сэлэн- ...орходоо бүдүүн тэ- ...й hайнаар хангаг- ...эбшье үбhэ тэжээ- ...бүйлуулжа hаамхай ...гүй, hаалишад, ... hү ехээр абахын ...зүбөөр, үдэрhөө үдэр- ... ушарhаа болоно ..., hолоомо бүхэли ... Борьёогой, «Ок- ...зуудай hү худалда- ...—90 процент дүүр- ..., Яруунын, Исингын, ...» совхозууд гүрэндэ ...гдэхи кварталайн-

гаа түсэб миил 37—40 процент дүүргээд байна.

Социалис мүрысөө партийна организацинуудай хэр зэргээр хүтэлбэрилжэ байhан тухай асуудал КПСС-эй обкомой бюро hаяшаг хаража үзөөд, Сэлэнгын, Баргажанай Бичурын, Прибайкалиин, Байкало-Кударын райкомууд социалис мүрысөө мууса хүтэлбэрилнэ гэжэ тэмдэглэhэн байна.

Эдэ аймагуудта социалис мүрысөөнэй дүн саг соогоо гаргагдахаяа болишоо. Зарим аймагуудай газетэнүүд мүн лэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар табина. Уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхэ гэжэ оролдодоггүй гү, али абаhан уялгаяа мартажархидаг хүтэлбэрилэгшэдые шүүмжэлнэгүй. Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаашад тухай Хүндэлэлэй самбарта, ханын hониндо, дайшалхы хуудаhануудта тон хомор бэшэгдэнэ.

Хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехээр абадаг болохо гээшэ коммунис байгуулалтын дайшалхы фронт, бүхы партиин, бүхы арадай хэрэг болоо гэжэ партиин Центральна Комитедэй мартын Пленум шухалашалан тэмдэглээд, ойрын хэдэн жэлэй туршада хүдөө ажахын продуктнуудые эрид ехээр абадаг болохо тодо замуудые совет арадта заажа үгөө.

Ажахые эрхилхэ социалис арга бологшо социалис мүрысөөн партиин XXII съездын, КПСС-эй мартын Пленумэй табиhан тон ехэнүүд, харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэхэдэ урда мэтэ дайшалхы үүргэ дүүргэхэ байна. Имагтал партийна, профсоюзна болон комсомолой организацинууд социалис байгуулалтын олон жэлэй дүй дүршэлээр шалгагдаhан энэ зэбсэгые шадамараар хэрэглэхэ зэргэтэй. 1962 оной түрүүшын квартал дүүрэхэнь. Партиин райкомууд, партийна, профсоюзна, комсомолой организацинууд кварталай дүүрэн сасуу мяха, hү, үндэгэ, түл абаха талаар кварталай дүнгүүдые удаарууланггүйгөөр гаргажа, түрүүлжэ ябаашадта Улаан туг, шан барюулха, тэдэнэр тухай хэблэлдэ, ханын hониндо бэшэхэ, нютагай радиогоор дамжуулха, ажалай алдар солын дэбтэртэ гү, али Хүндэлэлэй самбарта бэшэхэ зэргэтэй. Коммунизм байгуулгын дайшалхы фронтдо уридалан ябаашадые материальна болон моральна талаарнь али болохоор урмашуулха шухала. Тиихэтээ нэгэн хамта түрүүшүүлэй дүй дүршэлые ниитэлэн согсолоод, ажахын бусад бүхы hалбаринуудта нэбтэрүүлжэ, гээгдээшэдые ба дундуур аалихаанаар алхалаашадые түрүүшүүлэй зэргэдэ татан гаргажа, ниитэ дээрэ дэбжэлтэ туйлаха ёhотойбди.

Коммунизм байгуулгын Програмаар хүдэлhэн түрүүшын хабар манай орондо мандан ерэбэ. Хүн бүхэнэй ажалай эдэбхи дэбэргэн үүсхэжэ, бүри байгша 1962 ондо хүдөө ажахын продуктнуудые улам ехээр абадаг болохын түлөө социалис мүрысөөнэй дүлэн урда урдынхиhаа улам hүртэйгөөр ажахы бүхэндэ сорбхилог лэ.

Хани ёhоной холбоо барисаан бэхижэнэ

МОСКВА, мартын 28. (ТАСС). Алжирай Республикын саг зуурын правительствын түрүүлэгшэ Бен Юсеф Бен Хедда СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевто харюугай бэшэг эльгээгээ.

Бэшэг соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Алжирай Республикын саг зуурын правительствые Советскэ Союзай мэдэрhэн, мүн национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлдэ алжир арадай амжалта туйлаhантай дашарамдуулан тэрээндэ Н. С. Хрущевой hайниие хүсэhэн ушар Алжирай арадта үнэтэ дэмжэлгэ, хоёр ороной арадуудай хоорондоо нягта холбоотой байhанай шэнэ гэршэ болоно үгэнэ.

Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаа тогтоохые Алжирай Республикын саг зуурын правительство hаналаа ханантяар зүбшөөнэ. Энэ харилсаан манай хоёр орониие нэгэдүүлдэг хани ёhоной холбоо барисаа бэхижүүлгэдэ горьтойгоор туhалха, оронуудай хоорондо үрэ ехэтэй харилсаа холбоо байгуулха арга олгохо гэжэ бидэнэр этигэнэбди гээд бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Амжалтануудые туйлахыень, золтой жаргалтайгаар hууxыень, hалбаран хүгжэхыень Советскэ Союзай арадта хүсэжэ байhанаа Бен Юсеф Бен Хедда элирхэйлэн мэдүүлhэн байна.

УЗБЕКИСТАНАЙ КОМСОМОЛОЙ XVII СЪЕЗД

ТАШКЕНТ, мартын 28. (ТАСС). Узбекистанай комсомолой XVII съезд мүнөөдэр Ташкентдэ нээгдээ. Зохёон байгуулхы ехэ ажал хэрэгэйнгээ дүнгүүдые гаргахын, коммунизм байгуулгада Узбекистанай эдир залуу хүбүүд, басагадай хабаадалсахадаа бэелүүлхэ шэнэ зорилгонуудые хараалхын тулада республикын залуушуулай мянга гаран эрхим түлөөлэгшэд Навоин нэрэмжэтэ театр соо сугларaa.

«Узбекистанай ЛКСМ-эй ЦК-гэй тоосоон, КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар республикын комсомолой организациин зорилгонууд» гэhэн элидхэл Узбекистанай ЛКСМ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь М. Ибрагимов хэhэн байна.

Узбекистанай компартиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов, Узбегэй ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Я. С. Насриддинова, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Р. Курбанов, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь М. И. Журавлева съездын хүдэлмэридэ хабаадалсана.

...ЭЭЛ БАЙГААЛ hАА, hҮН hААГДАХА

...шад угаа хүндэ- ...усалгатай ажал ... байдаг гээшэ- ...ажалда би хори ...хүдэлжэ ябанаб. ... ажалдаа үни ... ябахадаа, тэ- ...эжэжэ, онол ар- ..., мэдэдэг болоно ...нгөө дүй дүршэл ...агшаб. Би жэл ...үлтэрэй хорёод ...ка, hаажа, тү- ...г хүм. Нёдондо ...аража гараа hэм. ...аhан социалис ... үнеэн бүриhөө ...ад, хамта 18 ту- ...лжүүлээд совхоз- ...б. Үнеэдые ша- ...айлгаа hаа, hу- ...ха юм даа. Ган- ... орохо хаhыень ...үүлхэ хэрэгтэй

... шухала зорил- ... хамта hү hаа- ...лүүлхэ гээшэ ...а хэрэг болоно. ...дэ үнеэн бүри- ... hү hаажа, хам- ...0 литр hү абаха ... Теэд абаhан

уялгаяа оролдожо хүдэлhэнэй ашаар үлүүлэн дүүргээд, үнеэн бүриhөө 1359 литр hү hаажа, 23103 литр hү тушаагааб.

Шэмэтэй hайн элбэг үбhэ тэжээл байбал, hүншье түсэб, уялгын ёhоор hаагдахал зэргэтэй гэжэ үнинэй үнеэдые hаажа ябаhан намда ойлгостой агша. КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленум дээрэ үбhэ тэжээл байбал, мал олошоруулха, hү, тоhо, мяхашье ехээр абаха зорилго бэелүүлэгдэхэнь дамжаггүй гээд тон зүбөөр заагдаа гээшэ.

Адууhа малдаа хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абаагүй аад лэ, «hү ехээр hаагты» гэжэ хооhоор ноёлоошод ехэл аягүй байдалда ороо ха. Бидэнэр, Хүлхисөөнэй Бүтүүгэй гүүртын hаалишад, яанаб, үбhэ тэжээл абтана гү, али болино гү, манда хамаагүй гээд hуудаг заншалгүйбди. Колхозшье байхадаа үнеэдтээ өөhэдөө үбhэ бэлэдхэдэг hэмди. Нёдондо зундаа hаалишан бүхэн hайхан үбhэ тэжээл өөhэдөө бэлдэлсэжэ абаа юм. Жэшээлхэдэ, би 40 центнер hайхан үбhэ гар хажуураар сабшажа абааб. Үнеэдэй түрэхэдэ, мүн нарай туга лнуудташье иимэ hайхан үбhэеэ эдюулхэдэмнай аргагүй hайн шэмэтэй байна. Мүн тарянай хүхэ hолоомоор ехэ силос газар дээрэ даража абаа hэмди. Hү үшөөл ехээр hаахын тулада бүришье горьтойхон үбhэ тэжээл хэрэгтэй. Тиимэhээ мүнөө жэлдэ үнеэдтээ бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абаха ёhотойбди. Үнеэн бүриhөө 1500 литр hү hааха, тус бүриhөөнь тугал түлжүүлхэ уялгатай хүдэлнэбди. Энэ абаhан уялгаяа дүүргэхын тула, үбhэ тэжээлээр дутамаг байбашье, бии байhан арга боломжоёо хэрэглэн, үнэн сэдьхэлhээ жүдхэн оролдонобди. Январь соо үнеэн бүриhөө 59 литр hү hааhан аад, февраль соо 109 литр hаагааб. Март соо февралиинхиhаа бүри ехэ hү hааха зорилготой хүдэлэгдэнэ гээшэ.

Б-Х. Цыренова,
Чесанын совхозой 5-дахи фермын Бүтүүгэй гүүртын hаалишан.

Хори.

Түгэнын механизаторнуудые дэмжэнэбди

Хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса туйлажа, Эхэ орондоо ороohо таряа элбэг ехээр худалдаха, ниитын адуу малда хүсэд хүрэхөөр бүдүүн, шэмэтэ тэжээл, талха тарянай зүйл бэлдэжэ абаха талаар КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй тогтоол соо, партиин ЦК-гэй Хандалга бэшэг соо ехэхэн анхарал табигдаhан байна. Тэжээлтэйл hаа, мал бии, мяха, тоhон абтаха гэжэ тон зүб хэлэгдэнэ.

Партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолдо, Хандалгада харюу болгон, бидэ механизаторнууд энэ жэлдэ үндэр баян ургаса абаха, газараа зүбөөр хубаарилан ашаглаха, ажахын тоосоо наринаар баримталха гэжэ хэлсээд байнабди. Энээн тушаа Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой Михаил Семеновой бригадын механизаторнуудай бэшэгтэй танилсаhан байнабди.

Ороohо таряа, тэжээлэй бобы, горох ургуулха шэглэлтэй ажахын тоосоондо орohон тусхай бригада эмхидхэхэдэ зохистой байhаниинь бидэшье өөhэдынгөө дүй дүршэл дээрэhээ хараа гээшэбди. Үнгэрэгшэ жэлэй эхеэр манай бригада ажахын тоосоондо ороо, урда урдынхиhaa эмхитэйгээр хүдэлжэ гараа.

Нёдондо бригадамнай 1500 гектар шэниисэ, 100 га гэршүүхэ, 260 га кукуруза, 150 га зелёнко, 200 га овёс тариhан юм. Хабарай тарилга, ургасын хойноhоо харууhалга урагшатайгаар үнгэрhэн байна. Эдэ бүгэдын ашаар ургаса бүхы дээрээ бараг hайн байгаа. Гектарай арбаад центнер шэниисэ хуряагдаа hэн. Овёс hайнаар гараа.

Бригададамнай 12 трактор, тэрэ тоодо 8 «ДТ-54» трактор, 6 комбайн даалгагданхай. Хуряалга дээрэ комбайн үсөөн байжа, угаа шахардуу байдалда орohон, зарим ургасамнай саhанда дарагдаhан байна. Энэ жэлдэ бригададамнай «СК-3» комбайн нэмэгдэжэ үгтөө.

Мүнөө үедэ трактор, машинануудай хабарай тарилгада бэлэдхэгдэжэ дүүрэхэеэ байна. Ехэ-Кударын ЦРМ-дэ хоёр тракторнай заhагдажа байнхай. Бэшэниинь хабарай хүдэлмэридэ бэлэн, 6 сеялкэ шухала частьнуудай үгы дээрэhээ заhабариhaa гараадүй.

КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущев хүдөө ажахын техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ тухай онсо анхарал хандуулаа гээшэ. Бидэнэр энэ жэлдэ тракторнуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхэ гэжэ оролдохобди. Хээрэ хүдэлжэ байhан тракторнуудта техническэ туhаламжа хүргэхэ үүргэтэй тусхай автомастерскойтой болохоор бэлдэнэбди. Мүнөө үедэ манай бригадада хүдэлхэ 3 хүн дүрбэ hарын, 2 хүн жэлэй курс дүүргэжэ ерэхэеэ байна. Үбэлдөө бригадын механизаторнууд агротехническэ кружогто hуралсажа гараа. Иигээд механизатор бүхэн техническэ, агротехническэ асуудалнуудаар шалгалта бариха юм.

Манай механизаторнууд энэ жэлдэ өөhэдынгөө хүсөөр хүдөө ажахын машинануудые хадагалха сарай бариха хүсэлтэй. Тэрээниие барихада хэрэгтэй модон бэлдэгдээд байнхай.

Хэнэйшье мэдэhээр, энэ жэлдэ саhан ехэ гээшэ. Энэ ехэ саhаяа миин алдахагүйн тула тэрэнээ ваал болгожо хахалха гэжэ Түгэнын механизаторнууд тон зүб дурадхаhан байна. Тэдэнэй жэшээгээр бидэнэр саhа хахалжа эхилhээр үнинэйбди. Мүнөө 200 гектар дээрэ хахалагдаад байнхай.

Ажахын тоосоондо ороод байхадаа механизаторнуудай ажалдаа тон ондоогоор хандадаг, баян ургаса абахын түлөө үнэхөөр оролдодог болоhон байна. Газар hайнаар хахалагдадаг болоо. Трактор, машинануудтаа эзэн ёhоор хандадаг боложо эхилээ. Юуб гэхэдэ, бригадын механизаторнуудай ажалай түлөөhэн абаhан продукциин зэргээр үгтэдэг байгаа бшуу. Жэлэй туршада механизаторнууд бүтээhэн нормынгоо түлөө 4 түхэриг түлөөhэ hара бүридэ абажа байгаа. Энэмнай бүхы түлбэриин 70 процентнь байха юм. Түсэбэй ёhоор амбаарта оруулха таряагаа абажа шадаагүй хадамнай, үлөөшэ 30 процент үгтөөгүй. Юуб гэхэдэ, зарим таряамнай ваалаараа саhан доро хэбтэнэ бшуу. Саашадаа механизаторнуудай түлөөhые продукци абаха түсэбөө хэды процент дүүргэhээрнь, тиин 70 процентhээ бага бэшээр түлэхэ гэжэ тогтоохоdo зүйтэй гээшэ ха. Хэрбээ түсэбөө 90 процент дүүргэhэн байбал, жэлэй hүүлдэ үлөөшэ 20 процентээ абаха гэhэншүү.

Энэ жэлдэ паар хороогдожо, намарай паар ехэ хахалхаар хараалнабди. Зелёнко, овёсой тарилга хороожо, тэрэнэй орондо 300 гектар шэниисэ, 210 гектар кукуруза нёдондонойхиhoo ехэ тариха гэжэ шиидээбди. Байгша ондо түрүүшынхеэ 40 гектар сахарай свёкло, 20 гектар горох тарихамнай.

Түгэнын механизаторнуудай жэшээгээр энэ жэлдэ ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые оньhожоруулха гэжэ оролдохобди. Илангаяа үрэhэ ашаха, тэрэниие сеялкэ руу хэхэ хүдэлмэриие оньhожоруулбал, тарилгын агрегадуудай ажалай бүтээсэ эрид дээшэлхэ байhаниинь дамжаггүй. Мүн hолоомо hүрилхэ тушаа «Эрдэм» совхозойхидой үүсхэлые дэмжэхээр байна. Тэгшэ газарта комбайнай хойноhoo тростой нагшуурга шагтагалжа, hолоомые полиин захада шэрэжэ гаргаха аргатайбди. Энэ ушарта намарай паар хахалхадашье зохистой боложо үгэхэнь ойлгосотой. Мүнөө жэл тиимэ нэгэ нагшуурга худалдажа абаад байнабди.

Мүнөө жэлдэ бригада доторнай кукуруза ургуулха 3 звено, сахарай свёкло, хартаабха ургуулха 1 звено хүдэлхэ юм.

Ажалай гаргаша хороохо тушаа түгэнынхид тон зүб анхарал табина. Бидэнэр газар хахалхадаа баhал прицепщиггүйгөөр ябадаг болонхойбди. Агрегат бүхэндэ гурбан сеялкэшэнэй орондо, хоёр сеялкэшэнтэй ябаадшье үзөө hэмди. Тиигэбэшье механизаторнуудаймнай шадабари мэргэжэл үшөөл бага байна. Хойноhoo механизаторнуудые тусхай курсда hургаха тушаа анхарал hайса табихаар гэжэ hанагдана.

Хүдөө ажахы хүгжөөхэ тушаа партиин ЦК-гэй саг үргэлжэ анхарал табижа байхада бүрил hайнаар хүдэлхэ, бүрил баян ургаса абаха зориг оргодоно гээшэ.

Мүнөө нютагтамнай урдын гурбан жэжэ колхозууд хамтаржа, нэгэ колхоз тогтоо. Ажал хүдэлмэри улам урагшатайгаар ябаха бээз гэжэ найдагдана.

П. Чагдуров,
Кяхтын «Дружба» колхозой ажахын тоосоондо орohон тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир.

ФОТОРЕПОРТАЖ

Шэбхэ ашалга, зөөлгэ, тараалга оньhожоруулагданхай

Байгша ондо Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозойхид партиин ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, малдаа тэжээл элбэгээр бэлдэхын тула хамта 1300 гектарта кукуруза тарижа, hайнаар ургуулаад, га бүриhөө 300 центнерhээ доошо бэшэ ургаса абаха зорилготой.

Тиигэбэл адууhа малдаа шэмэтэ тэжээл дуран соонь эдюулжэ, hү, мяха болон бусад продукци элбэг ехээр абаха ха юм. Теэд кукурузын үндэр баян ургаса миил зундөө өөрөө гарашаха бэшэ, харин тараалангаа зүбөөр уhалха, үтэгжүүлхэ хэрэгтэй байhаниие эндэхид hайн мэдэнэ. Мүнөө совхоздо кукурузашадай 6 звено эмхидхэгдэнхэй. Эндэ таряалан дээрэ, кукурузын газарта наг шэбхэ гаргаха ажалда оньhожоруулагдаhан тусгаар бригада хүдэлжэ байнхай. Тус бригадада ехэ тэргэтэй 6 трактор, 1 бульдозер үдэр бүри хэдэн зуун тонно шэбхэ зөөнэ. Мартын 28-най мэдээгээр хамта 3 мянга гаран тонно шэбхэ таряалан дээрэ зөөгдөө. hаяшаг энэ бригадынхид 1-дэхи отделениин кукурузашан нүхэр Митрофановай даадаг газарта наг шэбхэ зөөжэ дүүргээд, hүүлэй үедэ Бэрээнэй бригада ошонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наг шэбхэ зөөдэг бригадын механизаторнууд (зүүн гарhаа): И. Корнаков, А. Бурдуковский, А. Фетисов.

Гадна совхозой механизаторнууд ехээр орohон саhые хии талаар алдахагүйн тула 1700 гектар дээрэ хүндэ каток шэрэжэ, саhыень нягтаруулан дараа, мүн тэндээ 8,1 мянган кубометр тухай болотор тошо халяагаа юм.

Совхоз мүнөө жэлдэ түрүүшынхеэ 150 гектарта тэжээлэй бобы, 700 га дээрэ горох тарижа, hайнаар ургуулхаар шиидээ. Тиигэжэ эндэхид адууhа малдаа шэмэтэ тэжээл элбэгээр бэлэдхээд, байгша ондо 30 мянган центнер hү, 8,7 мянган центнер мяха абаха, 850 центнер ноohо хайшалха уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэнь лабтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наг шэбхэ ашагдажа байна.

Б. Жамбаловай фототекст.

ВЦСПС-эй IX пленум хаагдаба

МОСКВА, мартын 27. (ТАСС). ВЦСПС-эй IX пленум мүнөөдэр хүдэлмэреэ дүүргээ. «Коммунис байгуулалтын мүнөө үеын шата, хүдөө ажахые бүри hайнаар хүтэлбэрилхэ талаар партиин зорилгонууд» тухай КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй тогтоолой ёhоор профсоюзуудай бэелүүлхэ зорилгонууд Колонно зал соо хоёр үдэрэй туршада зүбшэн хэлсэгдэhэн байна.

ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришинэй элидхэл тушаа үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые совет хүнүүдэй угаа ехэ hайшаалтайгаар угтаhан тухай, хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүсэн түгэлдэрөөр хүгжөөхын тулада ямар юумэнүүдэй хэгдэжэ байhан тухай пленумдэ хабаадагшад хөөрөө.

Тиихэтэй хамта ажалдаа эрхим үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ совхозуудай болон хүдөө ажахын бусад предприятинуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые элсүүлэн эмхидхэхэ талаар профсоюзай организацинуудай хүдэлмэридэ дутуунуудай үшөө бии байhаниинь шүүмжэлэгдээ.

В. В. Гришинэй элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ 29 хүн хабаадаа.

ВЦСПС-эй пленум тогтоол баталан абажа, КПСС-эй Центральна Комитедэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые ехээр hайшаагаа, хүдөө ажахые саашадань дэбжээхын түлөө, совет арадай байдал улам hайжаруулхын түлөө тэмсэлдэ эдэ шиидхэбэринүүд профсоюзай организацинуудай дайшалхы программа болоно гэжэ тоолоhон байна. КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар профсоюзуудай гол зорилгонууд тогтоол дотор тодорхойлогдонхой.

Түрэл Коммунистическэ партияа тойрон нягтаар жагсаhан советскэ профсоюзууд хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань дэбжээхын түлөө, манай орондо коммунистическэ общество байгуулха программые бэелүүлхын түлөө бүри ехэ оролдосотойгоор тэмсэхэ гэжэ КПСС-эй ленинскэ ЦК-е ВЦСПС-эй пленум бүхы хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай зүгhөө найдуулаа.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ДҮЛЭТЭ ҮГЫН ЭЗЭН

(Закаменай „Дружба" колхозой агитколлективэй дүй дүршэлһөө)

Партиин XXII съездһээ хойшо колхозой партийна эхин организаци хамаг хүдэлмэрөө шэнээр эмхидхэжэ эхилээ һэн. Хамагай түрүүн КПСС-эй XXII съездын материалнуудтай хүн бүхэнине танилсуулха гэһэн зорилго бэелүүлхын тула лекторскэ бүлгэм бии болгогдоһон, агитколлективэй гэшүүд шэнээр томилогдоһон бэлэй.

Агитатор, багша Д. Б. Бальжанов «Съездын материалнуудые ажалшан бүхэндэ гүнзэгыгөөр ойлгуулая» гэһэн һайн һайхан үүсхэл гаргажа, бүхы агитаторнуудта хандаһан юм.

Өөрөө нүхэр Бальжанов үндэр наһатайшье һаа, Барай гэжэ газарта байдаг мяханай фермын малшадта долоон хоногто нэгэ дахин ошожо, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг. Съездын материалнуудаар 10 гаран һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэхэһөө гадна, харуулан ойлгуулха агитаци һайнаар ябуулдаг. Жэшээнь, манай республика болон колхоз түсэбтэ долоон жэл соо юу хэхэб?, «Түрүүшын космонавтнууд», «КПСС-эй XXII съезд» гэхэ мэтэ фотомонтажуудые бэлдэһэн юм.

Колхозой партийна эхин организациин бюро нүхэр Бальжановай үүсхэлые һайшаажа, малай 23 фермэ болон гүүртэнүүдтэ агитаторнуудые томилһон байха. Агитаторнуудай мэргэжэл болон эрдэмые дээшэлүүлжэ байхын тула һарадаа 2 дахин семинар үнгэргэдэг. Тэрээн дээрэ ямар нэгэн тематическа асуудал хэлсэгдэдэг, дүй дүршэлөө халан абалсадаг заншалтай болоо. Агитатор бүхэнэй участок дээрэ агитаторай гэр эмхидхэгдэнхэй. Тиимэ олон гэрнүүдэй нэгэ гэртэ — Сергей Аюшеевэйдэ агитатор, багша А. И. Айдаевагай үнгэргэдэг хөөрэлдөөнүүд һонирхолтой, хүнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ байдаг.

КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй һүүлээр агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэжэ, Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй ажалшадые танилсуулха гэһэн дайшалхы зорилго табигдаһан байгаа. Агитатор Ц. Ж. Будаев Гомбо Дагбаевай хүтэлбэрилдэг хонишодой дунда ойлгууламжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулдаг. Пленумэй материалаар тэрэнэй үнгэргэһэн түрүүшын хөөрэлдөө шагнахада һонирхолтой байгаа һэн. Нүхэр Будаев Пленум дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэтэй хонишодые танисуулангаа, колхозойнгоо ажабайдалһаа жэшээнүүдые харуулан, нигэжэ хөөрэнэ:

— Хараад үзыт, колхозоймнай ажахы жэлһээ жэлдэ һалбаран хүгжэжэ байна. Мүнөө ажахын тоосоондо орожо эхилээбди. Колхозоймнай олзо доход 1953 ондо ойролдоо 51 мянган түхэриг байгаа һаа, 1961 ондо ганса мал ажалнай 185,5 мянган түхэриг олзо доход оруулаа ха юм. 1960 ондо үнеэн бүриһөө 984 литр һүн һаагдаа һаа, 1961 ондо 1181 литр һаагдаа, 1500 грамм нооһо хонин бүриһөө хайшалдаг һаа, 1961 ондо 2 килограмм хүрэтэр абтаа ха юм. Колхозоймнай һаалишад һайнаар ажаллажа, 100 үнеэн бүриһөө 100 тугал абаа бшуу. Тиигэбэшье нинтын мал үсхэбэрилхэ хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ 500 гаран хонин, тэдэнэй тоодо 255 хурьган, 142 толгой эбэртэ мал, 27 гахай гарзалһан байна тэдэ малнуудые гарзада оруулаагүй һаа, аяар 600 гаран центнер мяха абаха байгаабди. Эдэ бүгэдые мүнгэлбэл колхоз аяар 73 мянган түхэригэй гарзада ороо ха юм. Теэд ямар гол шалтагаанһаа иимэ байдалда жэлһээ жэлдэ ородог болоо гэшэбибди? Нинтын малда гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэгдэнэгүй бшуу. КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленум дээрэ энэ асуудал тон зүб, саг соогоо табигдаа. Партиингаа Пленумээр табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ арга болсмжо манай колхоздо бии гү? Бии, теэд тэдэнээ гүйсэд хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Жэшээнь, һаалишан Г. Гармаев нёдондо үнеэн бүриһөө 1459 литр һү һаагаа, тиихэдэ зарим һаалишад Д. Ванчикова, Т. Гончарова болон бусад 900—1000 литр һү һааһан байна. Тэдэнэр зэргэлжэ байгаад ажалладаг аад, ондоо дүнгүүдтэй ха юм. Хэрбээ бүхы һаалишад нүхэр Гармаев шэнги ехэ һү һаадаг байгаа һаа, аяар 70 мянган литр үлүү һү һааха һэн.

Тэрэ хөөрэлдөөниинь оройхон болотор үргэлжэлөө һэн. Эндэ ганса нүхэр Будаевай үнгэргэһэн хөөрөөн тухай хэлэгдэбэ. Теэд колхозой партийна организациин булта агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэри нигэжэ нүхэр Будаев шэнги ажабайдалтай нягта холбон ябуулдаг болонхой.

Агитаторнуудай оролдолго талаар онноогүй. «Дружба» колхозой колхознигууд мартын 1-дэ 252 центнер мяха гүрэндөө худалдажа, 1-дэхи кварталайнгаа түсэбые үлүүлэн дүүргээ.

Түрүү хонишон Радна Цыремпиловэй хүтэлбэрилдэг отарынхид 100 эхэ хониһоо 101 хурьга абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Шара Азарга болон Енгорбойн агитаторнууд партийна эхин организациингаа (секретарнинь нүхэр Ульзетуев) хүтэлбэри доро ойлгууламжын хүдэлмэри мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар ябуулдаг болонхой гэхэдэ зүбтэй.

К. Полонных.

Байгал шадарай Мересьев

Бато-Мунко Дабанов 1942 ондо эсэгэ ороноо хамгаалалсажа ябатараа хоёр хүлгүй болошоһон байгаа. Сэрэгэй госпитальнуудаар үни удаан аргалуулһанайнгаа һүүлээр тэрэ Ага нютаг, гэртээ бусажа ерээ һэн. Тэрэ гэһээр хүдэлжэ захалаа бэлэй. Олон жэл соо хонишон, удаань хонишодой-бригадираар хүдэлөө. Өөрынгөө хани нүхэр Мэдэгматай үнгэрэгшэ жэл 100 эхэ хониһоо 105 хурьга абаһан байна. Дугар-Нима хүбүүниинь армиһаа бусажа ерэнхэй, бэритэй болоод байхадаа ашануудаа хаража гэртээ һууха ёһотой аабза гэжэ һанаһан байха. Тиимэ бэшэ. Нютагайхидынь Бато-Мунко Дабановые «Манай Мересьев» гэжэ дэмы нэрлэдэггүй. Бато-Мунко, тэрээнэй хүбүүн Дугар-Нима хоёрой хүдэлдэг бригада мүнөө коммунис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэдэ хүртэнхэй, Могойтын райондо колхоз соогоо урданайхи шэнги дорюун бэрхээр хүдэлжэ ябаһаар.

А. Улзутуев.

«Забайкальский рабочий» газетэһээ.

БУРЯТ ҮНЭН

2-дохи нюур

Коммунис ажалай ударник, Кабанскын совхозой залуу дархан, комсомолец Евгений Гвозденский үдэрэйнгөө даабари 120—125 процент хүрэтэр дүүргэдэг юм. Нүхэр Гвозденский үдэшын һургуулиин 7-дохи класста һурана. Зураг дээрэ: Е. Гвозденский.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Техникын һонин

ШЭНЭ ТҮХЭЛЭЙ ТРАКТОРНУУД

ХАРЬКОВ. (ТАСС). Орджоникидзын нэрэмжэтэ Харьковска завод 130 мориной хүсэтэй, мөөртэй трактор туршажа үзэхэеэ бүтээжэ эхилбэ. Харьковска «Серп и молот» заводто энэ тракторай дизельнэ двигательнүүд гаргагдаха юм.

Тус машина трактор, ашаанай машинын хэхэ юумэ бүтээхээр зохёогдонхой. Тэрэнэй хойто, урда мөөрэнүүдынь зүдхэдэг, элдэб газарта һаадгүй һайнаар ябажа шадаха байна. «ДТ-54» түхэлэй гэнжэтэ тракторта орходоо шэнэ түхэлэй трактор хоёр дахин бүтээсэтэй.

ЛИПЕЦК. (ТАСС). Элдэб ажалда хэрэглэгдэхэ, түргөөр ябадаг тракторые Липецкэ тракторна заводто бүтээжэ эхилбэ. Гол түлэб пропашной ургамалнуудай ургасын хойноһоо харууһалхадаа тэрэнние хэрэглэхэ юм. Урдань байһан иимэ түхэлэй тракторнуудһаа энэнь һураггүй бүтээсэтэй, элдэб газарта һаадгүй, түргөөр ябаха, тогтууритай һайн байна. Полевой хүдэлмэрнин үедэ энэ тракторые часай 15 километр түргэнөөр, юумэ шэрэхэдээ часай 36 километр хүрэтэр түргэнөөр ябуулжа болохо юм. Халахадань агаараар хүргэдэг түхеэрэлгэтэй 60 мориной хүсэтэй двигатель тэрэ тракторта табихаар хараалагдана.

ОРООҺО ТАРЯА СУГЛУУЛАН СОХИХО ТҮХЕЭРЭЛГЭ

МОСКВА. (ТАСС). Амяарлан хуряагдаһан ороохото ургамалнуудые суглуулан сохихо шэнэ түхеэрэлгые ухаалаг зохёогшо Н. Е. Чубиков хэһэн байна. Энээнэй урда тээ байһан түхеэрэлгэнүүдтэ орходоо тэрэнь ороохо тарияанай гээдэхэ ябадалые гурба дахин багадхана. Эдеэшэһэнэй һүүлээр түргөөр айрадаг гэршүүхэ, просо суглуулан сохиходо угаа таарамжатай. Мүнөө тэрэ түхеэрэлгые улам һайжаруулаад, олоор хэжэ гаргахаяа байна.

Мэргэжэлтын шэнжэлэлһээ

Аргыень олобол, аюултайб

Байгша ондо республикымнай хонишод гол түлэб жэлэй түрүүшын кварталда хамта 700 мянган хурьга абаха гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга заабол түлжүүлхэ гэжэ байна.

ХУРЬГАДТА ЕХЭ АЮУЛТАЙ ҮБШЭН

Хэнэйшье мэдэһээр түл абалгадаа һайнаар бэлдэжэ, илангаяа ветеринарна, зоотехническэ хүдэлмэриие зүбөөр табяад, булттадаа оролдосотойгоор хүдэлхэдэл амжалта туйлагдадаг гээшэ. Эхэ хонидоо тобир тарган байлгахын түлөө оролдохо шухала.

Гэхэтэй хамта нарай малые үхэл, гарзагүйгөөр түлжүүлхын тула элдэб үбшэ хамшагһаа һэргылхэ, хаһа сагтань аргалха хэрэгтэ гол анхарал хандуулха шухала. Илангаяа һүүлэй хэдэн жэлэй туршада балсан мяханай сайраһанһаа (беломышечная болезнь) боложо хурьгад олон гарзална. Энэ үбшэн манай Бурядай республика болон Советскэ Союзай зарим областьнууд, республиканууддта, мүн хилын саананьшье дэлгэрэнхэй.

Энэ ямар үбшэн гээшэб? Нэн түрүүн балсан мяханайнгаа сайрахада хурьгад ехэ хүндөөр үбшэлжэ, бэе махабада болон зүрхэнэйнь сохисо, шуһананйнь эрьесэ тогтууригүй боложо, түргэн муудадаг байна. Иимэ үбшэн гансашье хурьгадта хүрэдэг бэшэ, мүн нарай тугал, поршоонхо, шубуудай дальбараашье хүрэтэрөө үбшэлжэ үхэдэг. Ехэнхидээ һая гараһан нарай хурьгадай, 2,5—3 һаратай болоһон хурьгадайшье балсан мяхан сайрадаг байха юм. Энэ үбшэн ажахынуудта ехэхэн гарза хохидол ушаруулна. Зарим отарануудта абтаһан хурьгадайнь 50—60 процентнь энэ үбшэнһөө боложо гарзална. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай «Дружба» колхоздо урзанда хонишон нүхэр Ешеевагай отарада 380 хурьгадайнь 306-ниинь, хонишон нүхэр Цыдыповэй отарада 375 хурьгадай 354-ниинь имагтал энэ үбшөөр үбдэжэ үхөө һэн.

Хурьгадай балсан мяханай сайраһанние яагаад мэдэхэб? Энэ үбшөөр үбдэһэн нарай малай хүл, бэень шадал шэнээгүй боложо, найгажа тэмтэржэ ябадаг. Тиигээдшье тэдэ тон хүдэлсэ муутай, ходол бэгзыгээд байдаг, халтад гэбэл хэбтэжэ, бэлшээридэ ябахадаа эхэһээ гээгдэдэг. Заримдаа тэдэнэй хүлнүүдынь үбдэг, тахимаараа хабдартажа, тохиихо тэниихээ болишохо. Хурьгадай иигэжэ үбдэһые абаһаар мэдэхэнь бэрхэтэй. Түрүүшээр тэрэ нарай малай бэедэ газаа талаһаашье ехэ нүлөө хубилалта үзүүлдэггүй. Түрүүн сээжэ зүрхэнһөө үбшэлжэ эхилээ һаа, хурьгадай амин дээрэ болоод, зүрхэнэйнь сохисо минута соо 200—300 хүрэтэр түргэдэдэг. Харин бүхы бэе шүрбэһэ, балсан мяханайнгаа сайража эхилээ һаа, хурьгад абаһаар дохолжо, али нэгэ хүлынь тэниихэ тохиихоёо болёод байдаг. Зарим ушарта энэ үбшөөр үбдэхэдөө хурьгад олоороо шэшэжэ захалдаг гээшэ.

ЭНЭ ҮБШЭНТЭЙ ТЭМСЭХЭ АРГАТАЙ ГҮ?

Энэ үбшэн абаһаар малай зүрхэндэл ехээр хүрэхэдөө тон түргэн аладаг байна. Харин улаанаар хүрэбэл, тэдэ үни үбдэжэ, муудажа үхэдэг юм. Балсан мяхаяа сайража үбшэлһэн малай шуһа шэнжэлхэдэ досоонь белок багатай, «илангаяа гамма-глобулин» багатай болоод, «альфа-глобулин» гэгшэ ехэдэдэг. Мүн амитанай ажа амидаралда тон шухала гемоглобин дутажа эхилнэ. Шээһэн соонь сахар, белок бии болоод, креатин гэдэг элбэгжэнэ. Малай иимэ үбшөөр үбдэһые тодорхойлон мэдэхын тула бүхы талаһаань һайса хаража үзэхэ хэрэгтэй. Балсан мяханайнгаа сайраһанһаа боложо үхэһэн малай зүрхэн эндэ тэндээ зурыгаад, соохорлоод сайшаһан байдаг. Тиихэдэ үе мүсэнь үргэлжэлөө гү, али зарим газараараа шуһа нүжэ татаад, балсан шүрбэһэниинь аргагүй һула болошоһон байдаг гээшэ.

Олонхи ушарта нарай малай бэедэ витамин «Е» дутаһанһаа боложо, энэ үбшэн дэлгэрээ гэлсэдэг. Теэд тэрэнь баһал хүсэд тодорхойлогдоогүй, үшөөл шэнжэлэгдэжэ байна. Нэгэ зарим эрдэмтэд шэнжэлэгшэд малай балсан мяханай сайрахада витамин «Е» ямаршье хамаатай бэшэ гэжэ хэлэнэ. Тиихэдэ нүгөө зариманиинь нарай малай тэжээлдэ, илангаяа эхынь һүн соо, газарайшье хүрьһэндэ кобальттай микроэлементнүүдэй дабһан, зэд, марганца, иод гэхэ мэтэ дутаһанһаа болоно гэжэ тайлбарилна. Гэхэтэй хамта энэ үбшэнһөө нарай малые хамгаалхын түлөө һүүлэй үедэ селена гэжэ эм хэрэглэдэг болохо тушаа нилээд олон эрдэмтэд шэнжэлгэ хэжэ байна.

> ***Хурьгадай балсан мяханай сайрадаг үбшэнтэй тэмсэхэ, нарай малые тэрэнһээ һэргылхэ тухай.***

ҺАЙН АРГАНУУДАЙ НЭГЭН ОЛДОО

Манай Бурядай научно-үйлэдбэриин ветеринарна лабораториинхид селена гэжэ (селенит натрий) эмые шэнжэлхын тула 1961 онһоо хойшо горьтой хүдэлмэри хээ. Түрүүн тэрэнээ лабораторидо шэнжэлжэ, һүүлдэнь элдэб амитадта хэрэглээд туршажа, энэ жэлдэ хурьгадые балсан мяханай сайрадаг үбшэнһөө һэргылхын тула Борьёогой совхозой отарануудтаарижа эхилээбди. Түс совхоздо бүри 1957 онһоо хойшо энэ үбшэн ехээр дэлгэржэ, жэлһээ жэлдэ хэдэн мянган хурьгадынь гарзалдаг байһан юм. Жэшээнь, 1957 ондо эндэ тус үбшэнһөө боложо 4751 хурьган, урзачда 4913 хурьган үхэһэн байна. Тиихэдэ нёдондо эндэ түрүүшынхеэ селена гэжэ эм хэрэглээд, хурьгадые тариһанаймнай, тэдэндэ уулгаһанаймнай ашаар энэ үбшэнэй илангаяа ехээр дэлгэрһэн 10 отарада 2401 хурьган гарзалаа. Энэ эмээр бүхыдөө 5 мянган хурьган таригдаа һэн. Тэдээн соо-һоо ойролдоол 0.16 процентнь гарзалаа. Харин тэрээгээр таригүй зорюута орхиһон бүлэг хурьгад сооһоомнай аяар 26,5 процентнь үхэһэн байха юм. Эндэхи отарануудта селенит натрий гэгшые хурьгадта хэдэн дахин хэрэглээд байхада ехэл аша туһатай гэжэ тодороо. Туршалга хэжэ үзэхэдэ, селена гэжэ эмээр гурба дахин таригдаһан хурьгад түргэн томо болосотой, нооһониишье һайнаар ургадаг байба.

Хурьгадые балсан мяханай сайрадаг үбшэнһөө һэргылхын түлөө үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда Зэдын аймагай Борьёогой совхоздо, Яруунын аймагай «Дружба», «Победа» колхозуудта түрэхэ хонидые энэ эмээр таряа һэмди. Мүнөө эдэ ажахынуудта олонхи хонидынь түрэжэ дүүрэнхэй. Теэд жэлэй эхинһээ хойшо эндэ нэгэшье хурьган иимэ үбшөөр үбшэлөөгүй. Харин тиихэдэ тиимэ тарилга хэглээгүй зарим колхоз, совхозуудай отарануудта хурьгад балсан мяхаяа сайража үхэнэ гэжэ шахардуу мэдээн абтажа эхилээ. Һаяшаг Хориин аймагай Анаагай совхозой 7-дохи фермэдэ хурьгад олон үбдэһэн байгаа. Тэдэниие селенит натрий гэжэ препарат — эмээр тариһамнай нарай малай гарзалха ушар үзэгдэхээ болёо. Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Хориин аймагай Хэжэнгын совхоздошье һүүлэй үедэ энэ үбшэн ехэ дэлгэржэ байна.

Нарай малые үбшэ хамшагһаа һэргылхэ, аргалха хүдэлмэри хаһа сагтань хэхэһээ гадна, хаа хаанагүй хони, хурьгадай харууһа, тэжээлые зүбөөр эмхидхэхэ, илангаяа эхэ хонидые шадал тамир һайнтай байлгаха хэрэгтэй бшуу.

Селена гээшые ... дажа, аша үрэтэ... лэхэ шухала. Ю... ленистэ натри гэ... дан ехээр хэжэ, ... ряа, уулгаа һаа, ... бэедэ туһа хэхэһ... ро хүргэжэ болох... мэһээ тэрэниие я... хэ тушаа тогтожо...

ЯАЖА ЗҮ... ХЭРЭГЛЭ...

Нэн түрүүн ко... отара, бригада ... үбшэнэй хэр зэрг... һан, дэлгэрһэниие... жэ, үбдэһэн мала... хэлые зүбөөр аба... Тиигээд хурьгада... ханай сайрадаг ... гэрһэн отара, б... бүхы эхэ хонидые ... 1,5—2 һара урда ... эмээр тариха гү, ... элдюулхэ шухала. ... дые 2—3 һара со... ноод лэ дахин да... хэрэгтэй. Тиигэ... дынь элүүр бай... Хурьгалһан, хурь... һэншье хонидые ... жа, хаража, шада... һула болоошоды... һайн харууһа, тэ... ха байна.

Нарай хурьгад... түрүүшын үдэрһө... наринаар хаража... хэнэйнь сохисые, ... хотонь ямар бэ ... шалгаха ёһотой. ... гараһан хурьгад... эмээр тариха гү, ... хэрэгтэй. Үбшэл... хурьгад тусгаар ... галагдаха, һайн ... жээллэ табигда... Үбдэһэн, элүүрш... адли хэмжээнэй ... лэхэ. Хэрбээ ... һаань, тэрэниие ... хин хэрэглэхэдэ б... тэрэнһээ түргэн ... хурьгадай бэедэ ... магад. Мүн үбш... гадта селена гэжэ... хэмэл уураг, си... зүрхэнэй эм гэхэ ... хада һайн. Бүри ... муудаа һаань, 25... единицын пеници... шэхэ, доторoo ... синтомицин, биом... тые уулгадаг юм...

СЕЛЕНА (С... НАТРИЙ) ГЭ...

Селена (селе... эмээр малые тар... тэрэниие 0,2 про... дистиллированно... хадаг. Тиихэдээ ... лэхэһээ нэгэ үд... грамм селена 10... уһанда хэжэ бэл... Тэрэ эмээ ташаа... һан доопуурнь ха... даг юм. Нэгэ хур... миллилитр гэхэ ... милиграмм сел... хэгдэжэ таригдан... бүхэндэ 2,5—5 ми... гү, али 5—10 мил... нит хэгдэнэ. Хэр... малда элдюулхэ, ... түрүүн уһанда г... таряанай зүйлтэй... хэ хэрэгтэй. Жэ... грамм селенит на... тэй холихоһоо ур... уһанда худхаад, ... лограмм талха т... соо хэжэ, шэнгэ... Тиигэжэ бэлдэһэ... хоногой туршада ... 100—150 граммаа... болохо. 2,5—3 ... эхэ хонидо 12—... селенит натрий ... тэй.

научна ... ветеринарна ла... хүдэлмэрилэгш...

Ленинскэ удэрнүүдые угтуулан

Октябриин хубисхалай үлгы

Ленинград... Ямар гүн удхатай үгэб! Ямар ехэ түүхэтэй хотоб!...

Бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы ажалшадай инаг багша Ленинэй нангин нэрэтэй холбоотой газар. Эгээл эндэ, Питерэй хүдэлмэришэдэй дунда, арбан юһэдэхи зуунай һүүл багаар Владимир Ильич Ленин революционно хүдэлмэрээ эсэшэ сусашагүй ябуулжа эхилээ. 1893 оной августда Петербург ерээд, Владимир Ильич хүдэлмэришэдэй марксис бүлэгүүдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри хэжэ захалаа. Ленин хоёр жэл болоод, 1895 ондо тэдэ бүлэгүүдые Петербургын «Хүдэлмэришэн ангиие сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй союз» болгожо эмхидхэн нэгэдүүлээ. Ленинэй байгуулһан «Тэмсэлэй союз» марксис ёһоной манай партиин мүндэлэн гараһан эгээл тэрэ эхин үрэнь болоо бэлэй.

Алдарта энэ хотодомнай
«Аврорын» буугай
нэрьеэнээр
Агуу Октябриин хубисхал
Анха түрүүн бадараа...
Ямар солотой хотоб,

Ямар нангин газар бэ! — гэхэ мэтын бодолнуудта абтан һуутараа, хүрэхэ газартаашье хүрэбэбди. Московско вокзал дээрэ угтаһан нүхэртэйгөө хамта Ленинградай эгээн ехэ Невскэ гудамжаар ябанабди. «Революци хэхэ гээшэмнай Невскэ гудамжаар алхалан ябаһандал бэлэхэн бэшэ юм даа» гэжэ элитэ ехэ революционно демократ Николай Гаврилович Чернышевскиин хэлэһэн үгэнүүд сэбэр сэхэ, үргэн ута энэ гудамжаар ябахадамнай эжэлүүдгүй һанагдаадхина. Тиимэл даа! Пролетариадай түрүүшын ехэ революциие хэхэ гээнэ тиимэшье бэлэхэн хэрэг байгаагүй. Арюун нангин энэ зорилгые хүсэндэнь хүргэхэ үедэ хэды ехэ бэрхэшээлнүүд дайралдаад дабагдаа гээшэб! Энээниие Ленинградай өөрынь түүхэшье эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Энэ хотын түүхые хэдэн үгөөр тэмдэглэхэдэ иимэ юм. «Далайн эрьедэ хоёр хүлөөрөө лаб гэшхээд байхын» тула Петр I 1703 оной майн 27-до Петропавловска хэрэм бодхоожо эхилээ һэн гэхэ. Эгээл энэ үдэрые Ленинградай бии болоһоной ой гэжэ тэмдэглэдэг. Тэрээнһээ хойшо 1914 он болотор тус хото Санкт-Петербург (гү, али юрэ Петербург), арбан дүрбэн оной августһаа хойшо — Петроград гээд нэрлэгдэдэг байгаа. Ажалшадай гуйлтын ёһоор, 1924 ондо болоһон Соведүүдэй Бүхэсоюзна II съезд энэ хотые Ленинград гэжэ нэрлэһэн юм.

Совет засагые батадхан бэхижүүлхын түлөө баатар зоригтойгоор тэмсэхэ үедээ тус хотын хүдэлмэришэд түрэл оронойнгоо түүхэ домогто хуудаһануудые алтан үзэгүүдээр һиилэн бэшэһэн байна. Гражданай дайнай, хариин гүрэнүүдэй добтолгын үедэ Колчак, Деникин, Юденич, Врангель мэтэнэрые, Англи, Франци, Америкын хобдог хомхой эзэрхэг түримхэйнэрые үй бута сохиходо Петроградай хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ ленинградайхин совет сэрэгшэдтээ хамта түрэл хотоёо хархис фашистнуудһаа хамгаалан, гайхамшаг ехэ габьяа, баатаршалга гаргаа.

Мүнөө Ленинград хотын үбсүүн дээрэ гурбан орден яларна. Харин шунахайнарые, хархис сагаантаниие һамна сохилгодо гайхамшаг ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө энэ хото 1919 оной декабрьда Улаан Тугай орденд хүртэһэн, фашис-булимтарагшадай урдаһаа баатар зоригтойгоор тэмсэһэнэйнгээ түлөө 1945 оной январьда Ленинэй орденоор шагнуулһан, мүн тогтоһоор 250 жэлэйнгээ ойтой дашарамдуулан, хоёрдохёо Ленинэй ордендо хүртэһэн байгаа.

Түүхэтэ энэ хототой танилсахадаа, хаанаһаань эхилхэб? Ленин багшын алдар нэрэтэй, ажал хүдэлмэритэй холбоотой арюун нангин газарнуудаар ябажа эхин түрүүн танилсаха гэжэ удааншье бодонгүй шиидээд, сэхэ Смольно хүрэжэ ерэбэбди.

Смольно!.. Энэ байшан сооһоо В. И. Ленин Октябриин зэбсэгтэ байлдаануудые ударидаһан байна. Смольнын Актова зал соо арбан долоон оной октябриин 25-най үдэшэ Соведүүдэй Бүхэроссин хоёрдохи съезд нээгдэжэ, дэлхэй дээрэ хүдэлмэришэн, таряашанай түрүүшын гүрэнэй тогтоһониие тэрэ съезд соносхон тунхаглаһан, Ленин толгойтой түрүүшын Советскэ правительство—Совнарком һунгагдаһан юм. Энэ съезд эб найрамдал тухай, газар уһан тухай Ленинскэ Декредүүдые баталан абаа.

Мүнөө Смольнын Актова зал соо Ленинградай партийна организациин конференци, пленумууд болодог. Залай урда таладань Волховой ГЭС-эй дэргэдэ Ленинэй байһаниие харуулжа уран зурааша Бродскиин зураһан томо зураг. «Совет засаг дээрэ бүхы ороноо электрификацилгые нэмэбэл, коммунизм болоно» гэһэн Ленинэй сэсэн бодолые энэ зураг элеэр харуулна. Актова залай ара таладань, үүдэнэй хоёр хажуугаар, түрүүшын Совет Үндэһэн хуулиин үгэнүүд болор шулуун хабтагай дээрэ алтан үзэгүүдээр һиилээтэй.

Смольно дотор В. И. Ленинэй ажаллаһан, ажаһууһан таһалга соо оробобди. 1917 оной ноябриин тэнгэһээ 1918 оной март хүрэтэр Ленин эндэ байһан. «Энэ заахан таһалга дотор, энэ богони хугасаа соо Ленин аяар 150 гаран статья, хандалга, уряануудые бэшээ юм», — гээд табяад наһатай экскурсовод Мария Андреевна Филичева хөөрэнэ. Оройдоол 25 дүрбэлжэн метр таһалга соонь хоёр заахан стол, 5 стул, диван, орон байна. Түхэреэн заахан стол дээрэнь ном, газетэнүүд... Нүгөөдэ тэбхэр бишыхан стол дээрэнь хуушанай телефон, электрын дэн керосин дэн хоёр, бэхэ гууһан табяатай. Ленинэй ажаһууха үедэ энэ таһалга соохи юумэнүүд булта иимэл байгаа. Ажалша зоной агуу багша ямар юрын байдалда ажалладаг, ажаһуудаг байгаа гээшэб гэжэ экскурсида ерэһэн хүн бүхэн гайхан һанана.

«Совет засаг гээшэмнай юуб» гэһэн асуудалаар Владимир Ильичын хэлэһэн элидхэл таһалга сооһоо элихэнээр дуулдана. Энэ элидхэлын түрүүшээр граммафоной пластинка дээрэ бэшэгдээд, хожомоо магнитофон дээрэ буулгагдаһан байна. Ленинэй өөрынь хэлэһэн эдэ дүлэтэ үгэнүүдэй соностоходо, инаг багшамнай бээрээ хажуудамнай байһандал болоод, Смольно харахаяа ерэгшэдэй сэдьхэл зүрхые баясуулан доһолгоно.

Энхэ тайбан амгалан байдал, эб найрамдал мандаха болтогой! — гэһэн үгэнүүдые бүхы дэлхэй дээрэ зэдэлүүлэн түрэһэн, социализм, коммунизмын шэнэ үеые эхилһэн Эхэ Совет оронoймнай тоонто, эгээн нангин газарнай эндэ байнал даа!

Ц. БУДАЕВ.

Улан-Удын «Теплоавтоматика» завод промышленна шэнэ зүйлнүүдые гаргажа эхилээ. Бүтээдэг зүйлнүүдынь газова болон уураар хүдэлмэрилдэг электропромышленностьда хэрэглэгдэхэ юм. Заводой слесарь-хабсаргагша Василий Абрамович Бухальцев шэнэ үйлэдбэри шудалха зуураа, олохон уралан на... радхалнуудые ору... гэжэ приборнууда... түргэдхээ.

Зураг дээрэ: ну... «ЗМС» гэжэ при... байна.

А. МАНТ...

...ХТАДА

...ЕХЭТЭЙГЭЭР

...нкиин нэрэмжэтэ Су-... заводойхид 1-дэхи ...а түсэб 7 хоногоор ... дүүргээд, мартын ...шөө 10 мянган дүр-...метр арhа гаргаха ... абаад, эршэмтэйгээр

...мүрысөөндэ арhа эл-...цехынхид түрүүлжэ ...алай түрүүшүүл З. ... Д. Двойшиникова, ..., Н. Посохова болон ... бүри даалгабаряа ...процент хүргэнэ.

...ИМ ХОНИШОНОЙ ...АМЖАЛТА

... совхозой хонишон ...Бальжапович Цыбиков ...гаяа жэлhээ жэлдэ ...юм. Мүнөө жэлдэшье ...даг ажахын тоосоондо ...алын хонишод совхоз ...лаа. Тэдэнэр жэлэй ...ёно 1370 эхэ хонин-...турьга абаад, бүрин ...жүүлжэ байна. Түл ... хонишод Г. Лоскут-... Цыбикова, Х. Жапова ...эээтэ hайнаар ажал-

...Д ТОМОДХОГДОБО

...коммунизму», Куйбы-...нэй нэрэмжэтэ кол-...гшүүд хамтынгаа суг-...эрэ хэлсэжэ, гурбан ...алхаха гэhэн шиид-...габа. Томодхогдоhон ...үүд «Дружба» колхоз ...даа.

...колхозой правлениин ..., шалгалтын комис-...аа. Колхозой түрүү-... Ф. Иванов, тэрэнэй ...А. С. Вавилкин гэгшэд ...

...ИД ТҮРҮҮЛhЭЭР

...ай нэрэмжэтэ колхо-...й гүүртын hаалишад ...хоног соо үнеэн бү-...литр hү hаагаа.

...түрүү hаалишад Л. ... Аносова, Н. Жарко-...нова гэгшэд абаhан ... ходо үлүүлэн дүүр-...р даажа байhан ...өө сүүдхэдээ 8—10 ...р, заримдаа үшөөшье ...

...РТӨӨ АЙЛШААР

... совхозой Алтайн от-...түрүүшүүл Ранжуровай ... колхозой 1-дэхи ком-...тадала hонирхолтой ...оба. Энэ уран hайха-...е эндэхи клубые ...Баторова хүтэлбэрил-

...ЭЭ 800 ГРАММААР

...жам Хилганата нютаг-... Бимба Зандакова ...гүй зон хомор юм. ... совхозой нэгэдэхи ...гүүртэдэ тугал ха-...ураа, таби гаран ту-...а толтой бүриин ... дунда зэргээр сүүд-...граммаар нэмээнэ.

В. Михайлов.

Композиторнуудай бүхэсоюзна гурбадахи съезд

МОСКВА, мартын 28. (ТАСС). Советскэ хүгжэмэй зохёолнууд тухай КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдээр, тэрэнэй үмэнэ табигдаhан зорилгонууд тухай Т. Хренниковэй элидхэлые композиторнуудай бүхэсоюзна III съезд дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ мүнөөдэр үргэлжэлүүлэгдээ.

В. Ахмедов (Туркмени), Е. Тикоцкий (Белорусси), К. Караев (Азербайджан), С. Бабаев (Узбекистан), Н. Жиганов (Татарай республика), А. Хачатурян (Москва) гэгшэд үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Үгэ хэлэгшэд зохёолнуудые бэшэхэ гол шухала гэжэ тэмдэглээ, композиторнуудай бүхэсоюзна III съездэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээhэн амаршалга манай үе сагта тааруу шэнэ гайхамшагта зохёолнуудые бэшэхэ хэрэгтэ композиторнуудые зоригжуулна гэжэ хэлэhэн байна.

Зураг дээрэ: съездын бүлэг делегадууд. Зүүн гарhаа — Ю. Шапорин, Д. Кабалевский, Д. Шостакович, Т. Хренников.

ТАСС-эй фотохронико.

УРГАЛТА

hүниин халаан түлэг дундаа ябажа байба. Мартен пеэшэнтэй амhараар хүрин улаан дүлэн соробхилон ялалзажа, эршэтэ ажалда урин даллаhандал үзэгдэнэ. Булад шудхалгын цехтэй зэргэшэhэн түмэршэ дархашуулай хүсэтэ зэбсэг—хэдэн тоннын мантан томо балтануудай нэерээ түерээн газар доhолгон дорьбооно...

Энэ үедэ үдэрэй халаанда хүдэлhэн хэдэн зуугаад хүдэлмэришэд-слесарьнүүд, токарьнууд хабсаргагшад, булад, шэрэм шудхагшад—заочно политехническэ институдай студентнэр болон үдэшын техникумэй hурагшад үндэр томо байшангай hаруул таhалганууд соо сугларжа, эрдэмэй эгсэ байсын орьёл өөдэ зүдхэнэ. Бухэли үдэртөө ажаллажа эсэhэн, даншье залуу бэшэ, гэр бүлэтэй, багашуултайшье болоhон зоной хүсэд амарангүй эндэ ерэжэ теплотехника, сопромат, теоретическэ механика, металлнуудай технологи, машина-механизмуудай детальнууд гэхэ мэтэ гайтай хатуу юумэнүүдые шудалха, сэжэлдэхэ, ойлгожо абаха гээшэ хүнгэхэн хэрэг бэшэ.

...Эгээл түрүүшын столдо гуша хүрэhэн, нюргаар үндэршэг хүбүүн hууна. Хараhаар байтарнай, тэрэниие удангүй самбарта дуудаба.

— Орёо технологёор бүтээгдэдэг деталь, тэрэнэй хэм хэмжүүр ягаад олохо тухай хөөрэгты,—гэжэ багшынгаа хэлэхэдэ, энэмнай самбарта дүтэлжэ, ута гэгшын формула ушаргүй түргэнөөр бэшээд, гүнзэгы бэлэдхэлтэй байhанаа харуулан, томоотойгоор харюусаба.

Забhарлалтын үедэ энэ хүбүүнэй намтараар hонирхоходо, манай эгээн оролдосотой студент Владимир Жужгов гээшэ,—гэжэ багшань тайлбарилба, — гайтайхан хүн байха... Гүйсэд инженер бодомжотой хүдэлмэришэн гэхээр.

Инженер мэдэрэлтэй хүдэлмэришэн! Багша хүнэй иимэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртэхэ гээшэ хэсүүхэн. Тиимэл хадань тэрэ нүхэртэй заатагүй уулзажа, хөөрэлдэхэ гэhэн шиидхэбэри абтаа бэлэй. Теэд лекцинүүдэй хоорондохи забhарлалгада тэрэнтэй уулзаха забда олдоботүй.

Харин хойто үдэрынь заводтонь ошоод, профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Абагаевта хандажа, ажал эрдэм хоёрые адли тэгшээр ябуулдаг хүнтэй уулзажа хөөрэлдэхэ хүсэлэнтэйб, хэниие зууршалхабта?—гэхэдэмни Филипп Абагаевич үнишье шэбшэнгүй: — Владимир Жужговые,—гэбэ. Слесарь Владимир Жужгов вагон хабсаруулгын цехтэ хүдэлдэг байба. hайн хүн өөр тухайгаа ехээр хэлэдэггүй, нүхэд тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэдэг гэжэ зүб даа. Владимир Жужгов эгээл тиимэ хүнүүдэй нэгэн байшоо. Долоон класс дүүргээгүй байтарнь эсэгэнь наhа барашоо hэн. Хойто намартаа Владимир hургуулида ошонгүй, завод руу гэшхэлдэг болобо. Цехын хүдэлмэришэд тэрэниие слесарь мэргэжэлдэ hургажа эхилбэ. Гартаа дүйтэй, габшагай шуран хүбүүн энэ хэрэгые богони болзор соо бэрхээр хадуужа абаhан байна. Залуу хүбүүн hургуули тухайтаа мартаагүй, теэд юhэдэхи класс дүүргээгүй байтарнь тэрэниие сэрэгэй албанда татаба.

Албанhаа бусажа ерээд, түрэл заводтоо, түрэл цехтээ орожо хүдэлбэшье, Владимир ажалаа, hуралсалаа бүхы ажабайдалаа тад ондоогоор захалба. Анханhаа болгоомжотой хүн ажалдаа бүришье абьяастайгаар хандажа, хуушарhан юумые шэнэлжэ, шэнэ юумые hэльбэн нарижуулдаг болоо. Иигэжэ үдэр соо ажаллаад, Владимир үдэшэндөө hургуулида ябажа, арбадахиие дүүргэhэн, политехническэ институдта ороhон байха юм. Владимирай хүдэлдэг бригада завод соогоо эгээн түрүүлэн коммунис ажалай нэрэдэ хүртэhэн байна. Энэ нэрээ мүнөөшье арюунаар абажа ябаhаар. Бригадые даагша Виктор Попов иигэжэ хэлэнэ:— Манай бригадада бэрхэшүүл олон. Теэд бэрхын саана эрхим байдаг бшуу. Владимир Жужгов тиимэшүүлэй нэгэн болоно.

Бригадирай үндэр сэгнэлтые цехын партбюрогой секретарь Иван Иванович Щевцов лаблаад, залуу хүдэлмэришэнэй үшөө нэгэ hайн hайхан заншалые дурдаба.

Коммунист Жужгов ниитын хүдэлмэридэ ехэ дуратайгаар хабаадалсажа, зоной дунда hайнаар ябахые хүсэдэг. Тэрэ хадаа цехын партбюрогой гэшүүн юм.

Энэнь гайтай байна. Ниитын олон элдэб асуудалнуудые ябуул дунда шиидхэхэhээ эхилээд, мастерай, технологой, мүн агитаторнуудай, пропагандистнуудай ажал хэрэгые шалгаха хүрэтэр, богонёор хэлэбэл, томо цехын олон зуугаад хүнүүдэй hанал бодолые нэгэдүүлэн урагшань лабшуулха гээшэмнай амаргүй. Тиигэбэшье коммунист Жужгов hамшангүйгөөр ажаллаад, гэр бүлэдөө, хоёр багашуулдаа татуурхангүй жэл бүри удаадахи курсада ороно.

Долоодохи класchаа эхилээд, ажалhаа таhалангүй 7—8 жэлэй хаhа соо үдэшэндөө hуралсаха гээшэмнай хүнгэн хэрэг бэшэ. Зүгөөр энэ хэрэгтэнь габьяагай эхи заха бии гээшэ ха. Теэд юунэй түлөө? Хэнэй баалалтаар? Гансал диплом абахын түлөө гү? Эдэ асуудалнуудта харюу хүлеэгдээ.—Инженер болоод, саашадаа научна хүдэлмэридэ ороход хүсэлэнтэй гүт?—гэhэн асуудалда харюусахынтаа урда Владимир толгойгоо заhан татаад:—Үгы даа, би үйлэдбэри дээрээ үлэхэб, заатагүй эндээ үлэхэб,—гэбэ.

— Теэд юунэй түлөө инженер болохые оролдоноболта? Үйлэдбэри дээрээ инженер бэшэшье хадаа үлэжэ болохол.

— Тиигэжэ hалаха hандахагүй юм хадатнай сэхыень хэлэхэм: бидэнэр совет хүдэлмэришэд, дэлхэй дээрэ эгээл түрүү техникын бодото эзэд гээшэбди. Теэд шэнэ техникэ нэгэ доро шудалагданагүй, хүдэлжэ байhан билэндэ шэнэ техникэ яаха аргагүй шахардуугаар добтолжо байна. Энэ ехэ добтолгын түрүүшын зэргэдэ ябалсахын тулада hуралсаха хэрэгтэй. Иимэл хадань би станогууд болон инструмент зохёодог инженер болохын түлөө оролдоноб.

Үшөө юунэй түлөө?

—Үшөө юун байлтайб даа. Заводнай электровозуудые заhабарилдаг болохоор бэлэдхэнэ. Ургажал байхабди, заводшье, хүнүүдшье бултадаа. Дүрбэн жэлэй саада тээ би арбадахиие дүүргээд байгааб, мүнөө институдай дүрбэдэхи курсые дүүргэжэ байнаб. Гансашье би бэшэб. Алишье цехтэ ороод харагты. Хүнүүднай яаха аргагүй ондоо болошоол!

Залуу нүхэр тон зүбөөр ажаглаа. Энээнhээ урдахи hунгалтаhаа хойшо болоhон олон тоото, hайн hайхан хубилалтануудай эгээн шухалань юуб гэхэдэ, хүнүүднай танишагүй ондоо болон ургаал. Хараад үзыт. Хэдыхэн жэлэй саана жиирэй хүдэлмэришэн ябаhан нүхэр Трунев техникум дүүргээд, мүнөө инструментальна цехтэ мастераар хүдэлнэ. Булад шудхалгын цехтэ хүдэлдэг нүхэр Качин ажалhаа таhалангүйгөөр hуралсана. Бауманай нэрэмжэтэ дээдэ техническэ училищи дүүргээд, заводойнгоо булад шудхалгын цехын технологическа бюрогой хүтэлбэрилэгшэ болонхой. Энэмнай ургалта бэзэ? Ургалта даа. Теэд заводой олон мянган хүн булта институт, техникум дүүргэжэ байна бэшэ. Тиимэhээ олон мянган хүнүүдэй ургалтые үшөө нэгэ hайн hайхан шэнжэ шанараар харуулхаар. Заводой цех бүхэндэ хэдэн мянган хүдэлмэришэд коммунис ажалай ударник болохо, бригадаараа, участогаараа, бүхы цехээрээ коммунис ажалай нэрэдэ хүртэхын түлөө эрмэлзэдэг болонхой. Энэмнай хүдэлмэришэдэй сэдьхэл бодолдо болоhон hайн hайхан баатар ажалай бардам алхам дундуур дэбжэhэн хүнүүдэй улам олоороо коммунизмын жабхаланта туг доро жагсаhые гэршэлнэ.

Б. Шатонов, журналист.

ПВЗ.

УДХА ТҮГЭС УРАН ЗУРАГУУДЫЕ БҮТЭЭЕ!

(Республикын уран зураашадай суглаанhаа)

Республикын уран зураашадай зүблөөн hаяхан болобо. Эндэ бурят уран зурагай ямараар хүгжэжэ байhан тухай хөөрэлдөөн болоо. Тэдэнэр уран зураашадай hайн галые тэмдэглэбэшье, дутагдалнууд дээрэнь илангаяа хурсаар тогтолой.

—Бурят уран зураашад 1959 ондо Москвада болоhон декадын hүүлээрхи тоосоото үе соогоо юрэнхы дээрээ зарим тэды амжалтануудые туйлабашье, мүнөө сагые мартан дууулаhан, тэрэнэй онсо шэнжые шадамар бэрхээр, гүн удхатайгаар зураглаhан, бүхэсоюзна выставкэдэ табимаар зохёолнуудые бүтээжэ үшөөл бираагүй,—гэжэ уран зураашадай Союзай правлениин түрүүлэгшэ **К. И. Сергеев** элидхэл соогоо тэмдэглэбэ. hүүлээрнь олон хүнүүд үгэ хэлээ.

— Уран зураашадай Союз өөрынгөө гол үүргэ болохо хүтэлбэрилхы хүдэлмэриие тон муугаар эмхидхэжэ, бэлигтэ нүхэдые зоригжуулжа, элсүүлжэ шаданагүй, ургажа ябаhан зураашадта ёhотой туhаламжа үзүүлнэгүй шахуу,—гээд уран зурааша **Т. А. Рудь** мэдүүлээ.— Студида хүдэлдэг нүхэдтэ анхарал багаар хандуулагдана. Мансардна мастерскойнуудые бариха тухай асуудал мүнөө болотор шиидхэгдээгүй байhаар.

— Бидэ түрэл Улан-Удээ ёhотой hайн, удха түгэс зураг болон плакадуудаар шэмэглээгүй байhаар гээшэбди. Энэмнай тон эшэбэритэй ушар ха. Би hая hунгалтын үдэр нэгэ hургуулида ороходоо угаа зохидгүй зурагуудай үлгөөтэй байhые хараа hэм. Иимэрхүү зохёолнуудаар hурагшадай зүрхэ сэдьхэлдэ эстетическэ мэдэрэл түрүүлжэ яашье болохогүй,—гээд залуу уран зурааша **А. В. Казанский** шүүмжэлбэ.—Уран hайханай Совет шанар муутай зурагуудые тушаажа абадаг. Шэнэ маягаар зурагдаhан зурагуудые ямаршье бодото баримтагүйгөөр голожорхидог байха юм. Уран зураашадай уран hайханай Соведэй хүдэлмэриие эрид hайжаруулха саг тулажа ерэнхэй.

— Уран зурагай эрдэм шудалхые эрмэлзэн, элдэб мэргэжэлтэй 50 оюута нүхэд манай студида hурадаг. Уран зураашадай Союзай зүгhөө тэдэнэртэ ямаршье туhаламжа, али болохо дэмжэлгэ үзүүлэгдэнэгүй. Студида ябаха дуратайшуул тон олон,—гэжэ студиин староста **А. Ф. Зубков** тэмдэглээ.

— Уран зураашаднай элдэбхи үүсхэл тон багатай гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Улан-Удымнай үйлсэ, гудамжануудай удха түгэс уран зураг, плакадуудаар шэмэглэгдээгүй байhан ушар энээниие hайса гэршэлнэ. Обком болон горкомой зүгhөө туhаламжа хүлеэнэбди гээд зураашад юумэ хэнгүй байха ёhогүй.

Мүнөө коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа байhан үедэ арад зонине уран hайханай зохёолнуудаар хүмүүжүүлхэ гээшэ илангаяа ехэ удхашанартай. Энэ хэрэгтэ манай уран зураашад оролдолго ехэтэйгээр хабаадана-гүй, ёhотойгоор бэлиг хабаяа туршанагүй. Залуу зурааша Казанский — үргэн дэлистэйгээр ажаллажа байhан хүн. Тэрэнэй зохёолнууд удхаараа гүнзэгы, маягаараа шэнэ, зүгөөр зурагуудтань уран hайханай соведэй зарим ушарта зүб сэгнэлтэ үгэдэггүйнь харамтай. Студида ябадаг хүнүүдэй дунда бэлигтэй нүхэд үсөөн бэшэ. hайн hайн зурагуудынь бодото уран hайханай шэнжэтэй.

Творческо эмхинүүдэй хоорондо нягта холбоо барисаагүй. Плакадуудые зохёоходоо уран зураашадай болон поэдүүдэй сугтаа хүдэлбэл hайн бэлэй, юуб гэхэдэ зураг шүлэгэй текст хоёр элсэбэл, хүмүүжүүлгын хүсөөр ехэ байха hэн,— гээд БурАССР-эй СП-гэй харюусалгата секретарь **Н. Г. Дамдинов** мэдүүлээ.

— Манай республика дотор уралалгын монументальна зүйлнүүд муугаар хүгжэнхэй. Улан-Удэ хотодо уран hайханай үндэр шанартай хүшөөнүүд тон үсөөн. Тэдэниие олошоруулха шухала, яахадааб гэхэдэ бурят арадай түүхэ мүнхын домогто материалнуудаар баян ха юм. Багшанарай институдай дэргэдэхи манай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай хүшөө уран hайханайнгаа талаар, түхэл маягаараа зохистой гэхын аргагүй.

Гадна зарим уран зураашаднай кадрнуудаа олошоруулха талаар мүртэй ажал ябуулнагүй. hурагшадта зурагай эрдэм заажа, тэдэнэй дундаhаа бэлигтэйшүүлые уран hайханай хэрэгтэ шэлжүүлхэ саг тулажа ерэнхэй гээшэ,— гэжэ БКНИИ-гэй хүдэлмэрилэгшэ **А. В. Тумаханов** тэмдэглэбэ.

Зүблөөн дээрэ обкомой секретарь Д. Д. Лубсанов үгэ хэлээ.

Уран зураашадаймнай мүнөө үеын темэдэ зорюулан шэнэ шэнэ зохёолнууд дээрэ ажаллажа байhаниинь, арад зоной бодото ажабайдалтай танилсаха зорилгоор хүдөө нютагуудаар, үйлэдбэриин гуламтануud дээгүүр командировкодо гаража эхилhэниинь hайшаалтай гээшэ. Коммунизмын эрилтэнүүдые бүрин хангаха зурагуудые бүтээлгэ— манай уран зураашадай нангин уялга!

Даши Дамбаев.

МЭРДЫГЕЕВТЭ

Он жэлэй ошохо бүри
Оюун бэлигээ хурсадхажа,
Уладай арюун хэрэгтэ
Улам hайнаар хабаадыт.

ТИМИНДЭ

Сээжын гүнзэгы изагуурhаа
эхи абажа мүндэлhэн
Сэлюун үргэн дэлисэтнай
зураг бүхэндөө бадараг лэ.

...НДЭГЭНЭЙ „ФАБРИКА"

Тарбагатайн аймагай „Дружба" колхозой тахяашан М. Д. Малых гэгшын дүй дүршэлhөө.

...ншье hаа, табан хү-...ай хамта тэжээмэл ...hэн, амтан зөөлэн ...д, алтан шарахан ...дэг тахяануудые ...шадамараар үсхэ-... хүн—Тарбагатайн ...Дружба» колхозой ...бүүшэн Матвей ... Малых тухай хөө-... Тэрэ хадаа бүхы ...оо жэлhээ жэлдэ ... гараhан, арадай ...ставкэ Москва гур-...шоhон байха юм. ... жэншэдгүй ...харууhалдаг, жэл ...нэй толгой бүри-... зэргээр 120—140 ...ажа абадаг гэжэ ...ди. Иигэжэ бүхы ...р абтадаг үндэгэ-...ентыень гү, али ...козуудай үгэдэг ...тэн адлихан хэм-...укци үгэдэг хүн

...үрэ дүн ямар ар-...г байгааб? «Ёhо-... гээшэ ха юм» ...йгаар хөөрэлдэ-...то тахяашанай ...азар тээшэ зори-

...лагар барилга-...жэ байхань гээ-... 3—4 хуушан гэр-...божо тодхоhон ...ра байра угтажа ...нэ байра бариха ...ад, шэнээ шадал-...үртэнэгүйл даа... ...тулюурхан байра-..., Матвей Дмитрие-...нүхэдөө буляад лэ ...алша хүн гээшэ ... бэдэржэ, али бү-...лоhон бэрхэшээл-...аhан лэ байдаг»

гээд харгыша нүхэрнай хабатай зохидоор омогорхон хөөрэнэ.

Тэрэ гонзогор хара байрын үмэнэ амяарлан бариhан гэртэ ороходомнай, мүнгэн сагаан толгойтой, туранхайшаг үндэр бэетэй үбгэжөөл миhэлзэн зогсоно. Энэмнай нүхэр Малых өөрөө байба. Дэргэдэнь гүнзэгы ехэ шэрэм тогоон соо ороохотой шүлэн оболзон бусална.

— Гол hүрэгтөө ямарнуудыень шэлэжэ абадаг гээшэбта?

— Март, апрель hара соо гараhан, өөдэргэн, бэелиг дальбарааануудай эрхим hайнуудые сентябрь, октябрь hарануудта шэлэжэ оруулдагбди. Энэ үедэ дальбарааанууд бэеэ хүсэhэн байдаг ха юм. Тиихэтэеэ хамта үндэгөө хододарадаг гү, али өөдэлэсэгүй залуу тахяанууд мяханда ту-

— Тахяануудтаа ямар тэжээл үгэдэг гээшэбта, Матвей Дмитриевич?

— Тон шухала асуудал табинат. Муугаар хооллуулаа hаа, тахяаhаа хэбрэг тулюур амитан байхагүй... Юу эдюулнэбта гэнэ гүт? Үшөө намар байхада шэниисын, хара тарянай, овесой хаядаhа хүрэхэ соонь бэлэдхэдэг, хартаабха, морковь ургуулжа хуряадаг, капустын хальhа суглуулдаг, баhа hайн шанартай оороhо, талха үгэдэг, бусалгагдаhан известко, мел бэлдэдэг гээр үгтэнэ. Тиихэдээ зуурмаг тэжээл соо толгой бүриин дунда зэргээр 70 грамм ороohо тарянай холимог; талха, талханай hагшадаhа—30 грамм, шанагдаhан хартаабха—30 грамм, түүхэй хартаабха—15 грамм, хэршэгдэhэн хатаамал халаахай—5 грамм, мел—4 грамм, сагаан дабhан—0,5 грамм хүртэhэн байхаар хубаарилнабди,—гээд гонзогор ута хобоо руу заана.—Хабар боложо эхилбэ ха юм даа. Иигээд лэ бүхы тахяануудай hайнаар үндэгэлхынь тула шэниисэ, хара таряа, овес, морковь, мяха-яhанай гурил, зуурмаг шэнгэн эдеэ үгэжэ эхилхэбди,—гэнэ. Хэрбээ хоолынь таhалдуулаад гү, хэмжүүрhээнь дутуугаар үгөөд гү, али эдюулээд байбал, тахяа хараа байса муугаар үндэгэлжэ эхилдэг. Иимэ дутагдал гаргахагүйн хойноhоо ехэ оролдоно гээшэбди. Гадна апрель hараhаа эхилээд бүхы шубуудаа газаа гаргадагбди. Мүн ногооной булташжа эхилэмсээр тусхай үтэгжүүлэгдэhэн, ногоо элбэгтэй газараар бэлшээдэгбди. Тиихэдээ тахяа олон янзын тэжээл оложо эдидэг, мүн наранда шарууулхадаашье hайжардаг гээшэ даа.

— Энэ «кухнимнай» гээшэ. Гарзалhан малай мяха ветеринарай зүбшөөлөөр асаржа, оороhонтой холижо шанаад, тахяануудта эдюулдэгбди, — гээд тэрэ үбгэжөөлнай газаашаа түргөөр гарахымнай баадхажа, тугаарайхи налшагар ута байра тээшэ дахуулаад, хүнгэн солбоноор гэшхэлбэ... Теэд богоhо алхажа ороходоо юу хараа гэхэбта? Шала полhоо метр тухай үндэрөөр хоорондоо адли зайтайгаар жэрыштэр хадаhан мүлигдэмэл hургаагууд дээгүүр үй түмэн тахяанууд сагаан торюун hууна. Улаабтар, сахюур сагааншье үдэ жэгүүртэн олон. «Энэ хара ногообтор hүүлтэй, сээжэрхүү томо бэетэнүүдынь род-айландын үүлтэрэй гээшэ... Эдэ мяхалиг хүдэр бэетэй, томошье үндэгэтэй — ёhоорхон лэ үүлтэрэй даа»,— гээд Матвей Дмитриевич магтана.

шаагдана. Бүхы эмэ тахяануудаймнай 80 процентнь нэгэ жэлтэй, 20 процентнь хоёр жэлтэй юм. Юундэб гэхэдэ, хүгшэрhэн тахяа үсөө үндэгэлдэг гээшэ ааб даа гээд үбгэжөөл мохитой шарахан мохоорхо тамхяа оройжо баахюулна.

— Энэ байратнай иихэдээ пеэшэнгүй юм гү?

— Тиимэ. Пеэшэнүүдээ 1954 ондо задалжа сүлөөлөө hэмди. Тиигэбэшье эндэмнай үбэлэй сагта үргэлжэдөө 3—5 градус дулаан байдаг юм... Харана гүт, иимэ hэрюундэ үдэhэн тахяанууд ямар өөдэргэн hайнууд бэ!—гээд эригэнэн байгаа үй түмэн шуhан ягаан залаанууд тээшэ хургаараа заана.—Зүгөөр эдэшни үбэлэй хүйтэндэшье газаагуур ябасагаадаг, hолоомо дэбдиhэн, саhагүй газар дээгүүр сасагдаhан ороohо түүжэ сэнгэдэг, дулаасадаг юм,—гэбэ.

гээшэбди. Мүн зунай сагта ногоон халаахай элбэг ехээр хуряадаг, тиигээд лэ эдюулжэ эхилдэгбди,—гээд хөөрэнэ.

— Энэ суглуулhан хоол тэжээлээ ямараар хубаарилжа, ямар гуримтайгаар үгэдэг гээшэбта?—гээд асуунгүй яалтайб.

— Хабар, зундаа тахяануудай түлэг үндэгэлжэ эхилхэдэнь, тэдэнээ үдэртөө дүрбэ дахин хооллуулнабди. Зүгөөр хобто кормушка соонь ороohоной отход хаядаhан хододоо байдаг. Сэбэр hайн тарян талхан болгогдоод, хэршэhэн халаахай, ороohо шүлэтэй мяха, жэжэ болгогдоhон хартаабха, капустын хальhа, низалагдаhан мел холимогтойгоор үгтэнэ. Шанартайхан, үлэтэйхэн аабза! Тиихэдээ үглөөгүүрынь хуурай ороohо, үдэртөө дээрэ хэлэгдэhэн зуурмаг тэжээл, үдэшэниинь баhал хуурай тарян мелтэй-

Улам үргэлжэлhэн хөөрэлдөөн дээрэhээмнай үшөө hонирхолтой юун тодорооб гэхэдэ, нүхэр Малых зундаа ойдо гаража, шоргоолзоной бута суглуулдаг, тэрэнээ тахяануудайнгаа байрынь дэргэдэ сасажа эдюулдэг байха юм. «Иимэ хоол нэмэхэдэ, тахяанууд эдимэр, түрэсэтэйшье болодог юм» гээд Матвей Дмитриевич урин налархайгаар миhэлзэнэ.

Баhа байрынь дэргэдэ шабын түмэр татуулhан, ябталаатай рамануудые гайхан харанабди. Зун болоходо, мүнөө байгаа шэллэгдэhэн сонхонуудынь абтажа, иимэ рамануудаар hэлгэгдэдэг байба.

Мүн хоол, уhа, үнэhэтэй, элhэтэй хобоо тахяануудай байра соо саг үргэлжэ байдаг, хабартаа бэлдэгдэhэн хюрөөгэй хибэдэhэн дэбдихэрынь үнжөөд лэ шэнэлэгдэдэг, 2—3 см зузаантайгаар тараагдадаг гуримтай.

Иимэ олон янзын арга хэрэглэhэнэй, оролдосотой бэрхээр ажаллаhанай ашаар нүхэр Малых 1961 ондо тахяа бүриhөө дунда зэргээр 140 үндэгэ абажа шадаа.

—Хэрбээ нёдондо бүхы дээрээ 212,5 мянган үндэгэ хуряаhан байбал, мүнөө жэлдэ 250 мянганда хүргэхэ уялгатайб. Энэ үйлэдбэриимнай түсэб гээшэ,—гээд Матвей Дмитриевич тахяануудайнгаа тоо толгой, суглуулагдаhан үндэгэ бүридхэдэг дэбтэр данса гаргажа, маанадта баяртай хүхюунээр харуулан hуугаа hэн.

Нүхэр Малых үнгэрэгшэ январь, февраль соо үдэр бүри 2000-гаад үндэгэ хуряажа, гүрэндэ тушааhан байна.

— Хүн бүхэн дадаhан, дуршэhэн ажал дээрээ ехэ оролдосо гаргажа, коммунизм байгуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулха ёhотой. Үбгэн битнайшье 60 гараhан хойноо амараа хараад, миин hууха дурагүй, харин хаба шадал соогоо хабиржал ябана гээшэб. Залуу тахяашануудтайшье мүрысөөд үзэhэн, ахяад гараhаншье байхаб,—гээд нүхэр Малых айхабтар сэдьхэлээ ханангяар энеэбхилэн мэдүүлээ hэн.

Р. Цыбиков,
манай тусхай корр.

„ПРАВДА" ГАЗЕТЫН 50 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ УГТУУЛАН

Республикын ханын газетэнүүдэй харалга

«Правда» газетын 50 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулан, БурАССР-эй Журналистнуудай союзай правлени, «Правда Бурятии», «Бурят үнэн», «Бурядай залуушуул» газетэнүүдэй редакцинууд 1962 оной апрель һарын туршада республикын ханын газетэнүүдэй ниитын харалга үнгэргэхэнь.

Ханын газетэнүүдэй редколлегиин хүдэлмэриие һайжаруулха, дүй дүршэлөө халан абалсаха, хэблэгдэһэн материалнуудайнгаа нүлөөень ехэ болгохо зорилгые энэ харалга урдаа табина.

НПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүд болон партиин Программые бэелүүлхэ хэрэгтэ предприяти болон эмхи зургаануудай, колхоз болон совхозуудай, цех болон бригадануудай тэмсэжэ байһаниие ханын газетэнүүд эли тодоор харуулха ушартай. Тиихэдэ хүн бүхэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэ, хуушан сагай үлэгдэлтэй хэгдэжэ байһан эрид шанга тэмсэл бүри һайнаар харуулагдаха ёһотой.

Энэ харалгые үнгэргэхэ, тэрэнэй дүнгүүдые гаргаха жюри эмхидхэгдэнхэй. Тиихэдэ томо предприятинуудта, хүдөө нютагуудта —аймагай газетын редакцинуудай дэргэдэ жюри бии болгогдожо байна.

1962 оной майн 5-да ханын газетэнүүдэй республиканска выставкэ нээгдэхэ. Аймагай харалга дээрэ түрүүшын һуури эзэлһэн ханын газетэнүүд тус выставкэдэ хабаадалсаха. Ханын газетын редколлегинүүд республиканска жюридэ газетынгаа хэдэ дахин гарадаг, олониитын ямараар хабаадалсадаг тухай, хэды статьянууд хэблэгдээб, хэблэгдэһэн материалнуудаар ямар хэмжээн абтааб гэжэ мэдээсэхэ ёһотой.

Выставкэдэ хабаадагшадые урмашуулхын тула 8 шан байгуулагдаа:

нэгэдэхи—1 шан—30 түхэриг,
хоёрдохи —2 шан —20-20 түхэриг,
гурбадахи —5 шан —15-15 түхэриг.

Тиихэдэ редколлегиин гэшүүдтэ БурАССР-эй Журналистнуудай союзай правлениин Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаха.

Республиканска выставкэдэ хабаадалсаха ханын газетэнүүд апрелиин 20 болотор «Правда Бурятии» газетын редакцида эльгээгдэхэ ёһотой.

Түрэл орон доторнай

(ТАСС-эй мэдээсэлнүүдһээ)

КИРГИЗИИН ССР. Киргизиин Республика мүнгэнэй уһа абалтаар Советскэ Союз дотор гол һуури эзэлдэг юм. Долоон жэлэй үедэ энэ металл республика дотор бүри ехээр абтадаг болохо. Зураг дээрэ: Хайдарканска уурхайда мүнгэнэй уһа нээмэл аргаар абажа байна. Энэ уурхайн хүдэлмэришэд недели бүриин зургаадахи үдэртэ түсэбһөө гадуур металл абадаг болохо гэжэ шиидэнхэй.

ТАСС-эй фотохронико.

ЛАТВИИН ЗАГАҺАШАДАЙ ФЛОТ

РИГА. Латвиин загаһашадай артельнүүдэй олзо доход, ажахынь жэлһээ жэлдэ ургана. 1957 онтой жэшэхэдэ, колхозуудай олзонь 10 миллион түхэригөөр ехэ, хубаагдадаггүй фонднь 4 дахин ехэ болоо. Зэндэхи бүхы колхозуудай механическа мастерскойнууд загаһа баридаг суднануудые заһабарилха аргатай. Мүн 8 ажахыда загаһа баридаг зэр зэмсэгүүд хэгдэдэг.

Колхозуудай загаһашадай омогорхолынь энээ байгуулагдаһан флот болоно. Һүүлэй 4 жэлэй туршада далайгаар тамардаг 50 гаран траулернууд абтаа. Хамта дээрээ зэндэхи колхозууд 800 гаран элдэб суднануудтай юм.

САД ТАРИГШАД

КАВАЛЕРОВО. Примориин хизаар. Сихотэ-Алиниин эгээн тэг дунда Хрустальнын ашагта малтамал шанаржуулдаг комбинат оршодог юм. Энэ ехэ үндэр газарта үбэлдөө шанга үлэмэрүүн хүйтэн байдаг, тиимэ тула Примориин бусад районуудта орходоо хабар нэгэ һараар оройтожо ерэдэг юм. Һая болотор нютагай зон энэ үндэр газарта сад тарижа болохо гэжэ этигэдэггүй байгаа. Энэ һанамжые хрустальный руднигай горняк Петр Курбацкий буруу гэжэ тодоруулба. Тэрэ ой тайгада үлир, груша, олбод, бусад ургамалнуудтай холижо тариһан байха юм, тэрэнь мүнөө ямаршье хүйтэндэ ургадаг болоо.

Нүхэр Нурбацкий гэгшын дүй дүршэл бусад горнягуудай дунда дэлгэрүүлэгдэбэ. Мүнөө энэ руднигта, шанаржалгын фабрикада, Кавалерово тосхондо садгүй айлые олохонь бэрхэтэй. Тэдэнэр бултадаа элдэб үрэ жэмэс таридаг болонхой.

СВЁКЛЫН ТАРИЛГА ДҮҮРЭБЭ

ФРУНЗЕ. Чуйска районой колхоз болон совхозууд эгээн түрүүлэн Киргизидэ сахарай свёклын тарилгые түгэсхэбэ. Мүнөө жэлдэ тус ургамалай тарялан 3500 гектарта хүрэтэр үргэдхэгдөө юм.

Нёдондоной энэ үедэ республикын ажахынууд тарилгаяа һаял эхилдэг байбал, мүнөө жэл бүхы тарялангайнь хахадһаа үлүүень мүнөө дүүргээд байна. Чуйска, Аламединскэ районуудай механизаторнууд тарилгынгаа хойноһоо харууһалга хэжэ эхилээ. Ороной элитэ мэргэжэлтэ В. Светличный гэгшын жэшээгээр бүхы хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулагдаа, комплексно звенонууд байгуулагдаа.

30 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ЛЕНИНГРАД. Совет линотипай 30 жэлэй ой гүйсэбэ. 1932 оной март һарада Ленинградай полиграфическа машина бүтээдэг заводто түрүүшын хоёр полиграфическа машина бүтээгдэһэн юм.

Үнгэрһэн энэ үедэ тус завод үзэг холбодог 50 гаран нэрэтэй машина бүтээдэг болоо. Мүнөө нэгэ һарада бүхэли 1934 ондо бүтээгдэдэг машинаһаа үлүү продукци гаргагдана.

Ленинградай линотип бүхы дэлхэйдэ алдартай юм. Брюссельдэ болоһон бүхэдэлхэйн выставкэ дээрэ томо алтан медаляар шагнагдаһан байна.

Мүнөө энэ предприятиин коллектив ажал хүдэлмэреэ улам оньһожоруулхын талаар шэнэ алхам хээ. Үзэг холбодог автомат бии болгогдоо. Энэмнай полиграфическа техникын һүүлэй түйлалта болоно.

СОВХОЗ БҮХЭНДЭ — НИИТЫН ОГОРОД

ДЖАМБУЛ. Областиин совхозуудта огород тарилгада бэлэдхэл эхилбэ. Жэшээлхэдэ, «Колос» совхоздо һонгино, морковь, свёкло болон бусад ургамалнуудай рассада бэлэдхэгдээ. Совхозой хүдэлмэришэд, ниитын эдеэ хоолой газарнуудта хартаабха болон овощ тарихын зорилгоор 12 гектар газар үгтөө.

Луговска мориной заводойхид иимэ аргаар хэдэн жэлэй туршада ниитын столовонуудые овощ, хартаабха, мүн бусад эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангадаг. Ниитын огородой ажалда гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, пенсионернүүд элдэбхитэйгээр хабаадана. Мүнөө жэл эндэхи бүхы совхозуудта ниитын огородууд бии болгогдохонь.

ПРОПАГАНДИСТНАР ХҮДӨӨ ГАРАНА

МОСКВА. Областиин колхоз, совхозуудта ниислэл хотоһоо 500 гаран лектор болон элидхэлшэд хүдөө нютагууд гараба. Тэдэнэр нютагай партийна организацинуудта Пленумэй шиидхэбэринүүдые олониитэдэ тайлбарилха хэрэгтэнь туһа хүргэхэ юм.

Урда тээнь КПСС-эй обком хүдөө гарагшадтай семинар үнгэргэһэн байна.

Тэндэ КПСС-эй МК-гэй секретарь А. С. Панкратов «КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй дүнгүүд, Московско областиин партийна организациин зорилгонууд» гэһэн элидхэл хээ.

11 ПРОПАГАНДИСТСКА БҮЛГЭМ

ИВАНОВО. Областиин түбһөө 11 пропагандистска бүлгэм хүдөө гараба. Тэдэнэй дунда городой дээдэ һургуулинуудай профессорнүүд, багшанар олон. Эрдэмтэд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ хабарай тарилгада бэлэдхэлые шалгалтада туһалха юм. Тиихэдээ тэдэнэр элидхэл болон лекцинүүдые уншаха байна.

Городой парторганизацинуудай хүсөөр эмхидхэгдэһэн тусхай агитационно-уран һайханай бригаданууд колхоз, совхозуудай клубуудта концерт харуулха, уншагшадай конференци үнгэргэхэ, түрүү дүй дүршэлөөр элдэб үдэшэнүүдые эмхидхэхэ юм.

Областиин 3 театр, филармони, хүгжэмэй училищи болон соёл гэгээрэлэй һургуулиинхид ойрын сагта 500 шахуу зүжэг наада харуулха зорилготой.

АЗЕРБАЙДЖАНАЙ ССР. Геокчайска районой Калининнай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ Эхэ орондоо 2.600 тонно хлопок ургуулжа үгэхэ гэжэ шиидэнхэй. Хлопок тарилгада эндэ хүсэд бэлэн болонхой. Хлопок тариха, хуряажа абаха бүхы хүдэлмэри машинануудаар хэгдэхэ юм. Зураг дээрэ: колхозой техникэ поли дээрэ гаргагдахаар бэлэн болгогдоод байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Тобшохоноор...

✦ Тээсгэн санаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэһэн байгаа. Городой командануудай дундаһаа Советскэ районойхид эрхимлээ. Түнхэн, баргажанайхид хүдөөгэйхид сооһоо түрүүшын һууринуудые эзэлээ.

Мүрысөөндэ хабаадаһан 146 хүнэй жараад процентнь нэгэдэхи, хоёрдохи разрядай сагые харуулһан байна.

О. ЦЫБИКОВ.

✦ Шатараар «Спартак» бүлгэмэй гэшүүдэй дунда эхилһэн мүрысөөн дүүрэбэ. Хорёод хоногой туршада болоһон шанга тулалдаан сооһоо Виктор Низимов түрүүлжэ, чемпионой нэрэдэ хүртэбэ. Хоёрдохи һууриие залуу шатаршан Юрий Вощенко эзэлээ.

✦ Хүдөөгэй шатаршадай дундаһаа шалгаржа, республикын чемпионой нэрэ солодо хүртэхөөр наадагшадай түгэсхэлэй тулалдаан болоо. Бабушкин городой түлөөлэгшэ Владимир Захаров абажа боломоор 10-һаа 7,5 очкотой боложо, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Удаадахи һууринуудые Зэдын Василий Пахаев, Мухаршэбэрэй Виктор Ильин гэгшэд эзэлһэн байна.

✦ Улан-Удын «Электромашина» заводто техническэ шалгалтагүйгөөр продукци гаргаха үүсхэл дэлгэрэнхэй. Ороной түрүү предприятинуудай жэшээгээр ажаллажа эхилһэн тус заводто түрүүшын амжалта түйлагдажа захалаа. Хүдэлмэришэдэй дундаһаа залуу токарь Василий Барисюк шалгаржа, техническэ шалгалтагүйгөөр продукци гаргажа байнхай.

Т. БАДМАИН.

Жэлын сабхараа

Мүнөөдэр Женевэдэ

ЖЕНЕВА, мартын 28. ТАСС-эй тусхай корреспондент А. Кислов мэдээсэнэ:

18 гүрэнүүдһээ бүридэһэн Комитедэй заседани мүнөөдэр болобогүй. Уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха хэмжээнүүдые хаража үзэхэ тусхай комитет 18 гүрэнүүдһээ бүридэһэн Комитедэй шиидхэбэреэр бии болгогдоһон юм. Женевэдэхи Нацануудай ордон соо энэ комитедтэ хабаадагшад суглараа. Буу зэбсэг хуряаха талаар Женевын хэлсээнүүдтэ хабаадаһан бүхы делегацинууд эндэ байба.

Бразилиин делегат комитедэй заседанида түрүүлэгшээр һуугаа. Польшын, Италиин, Румыниин, Советскэ Союзай, Эфиопиин, США-гэй, Чехословакиин, Канадын, Болгариин, Великобританиин, Швециин, Индиин, Нигериин түлөөлэгшэд үгэ хэлэбэ.

Европын түбтэ ядерна зэбсэггүй зоно бии болгохо тухай ПНР-эй правительство 1957 ондо дурадхал оруулһан юм. Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха хэлсээ баталхада Польшын энэ дурадхалые шиидхэлгэ туһа нэмэри болохо гэээд, ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Рапацкий мэдүүлбэ. Баруун гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй һанамжые хараада абажа, түрүүшынгээ түсэбтэ бидэнэр хубилалта оруулаа һэмди.

Табан жэлэй саада тээхи үеынхидэ орходоо Европын түбтэ атомна зэбсэггүй зоно бии болгохо дурадхал ехэ шухала удхашанартай гэжэ А. Рапацкий үргэлжэлүүлбэ. Энэ дурадхалые Европын олонхи гүрэнүүд дэмжэнэ. Зүгөөр ФРГ-гэй правительство энэ түсэбтэ хайхарамжагүйгөөр хандана бшуу.

Европын түбтэ ядерна зэбсэггүй зоно бии болгохо тухай Польшын Арадай Республикын меморандумые Комитедэй үзэмжэдэ А. Рапацкий табиһан байна.

Италиин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Сеньи гэгшэ удаалуулан үгэ абаба. Буу зэбсэг хуряаха асуудалые юрэнхы дээрэнь бэшэ, харин «тодорхойгоор» хаража үзэхэ хэрэгтэй гэжэ тэрэ уряалаа. Тиигээд баруун гүрэнүүдэй, нэн түрүүндэ США-гэй дурадхаһан түсэбые тэрэ һайшааһан байгаа. Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха договорые Комитет хойшолуулашагүйгөөр зүбшэн хэлсэжэ эхилхэ ёһотой гэжэ Румыниин правительство тоолоно гэээд РНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Мэнеску хэлэбэ. Уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха, гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэдэг болохын зорилгоор тусхай хэмжээнүүдые зүбшэхэ шухала гэжэ РНР-эй түлөөлэгшэ һанамжалаа. 1961 оной сентябриин 26-да Советскэ правительствын гаргаһан меморандум соо хараалагдаһан дурадхал хадаа иимэ хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсэхэ үндэһэ һууринь болохо байгаа гэээд тэрэ үргэлжэлүүлбэ.

Атомна зэбсэггүй зононуудые бии болгохо гээшэ угаа шухала удхатай гэээд К. Мэнеску һанамжалаа. Тодорхойлбол, Балканда, Адриатика шадар иимэ зоно бии болгохо дурадхал Румыни оруулна. Энэ асуудалые Комитедэй зүбшэхэ зүйлдэ оруулхые тэрэ дурадхаа.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. А. Зорин үгэ хэлэһэн байна.

Африкые атомна зэбсэггүй зоно болгохо тухай ООН-эй Генеральна Ассамблейн баталһан резолюци тодорхой болгохо хэрэгтэй гэжэ Эфиопиин түлөөлэгшэ һанамжалаа.

Зүб харгыһаа хазагайрхагүйн түлөө бүхы дурадхалнуудые нарин нягтаар шэнжэлхэ хэрэгтэй гэээд США-гэй түлөөлэгшэ А. Дин уряалаа. Гэхэтэй хамта Европын түбтэ атомна зэбсэггүй зоно бии болгохо тухай Польшын Арадай Республикын дурадхалые тэрэ буруушааха һэдэлгэ гаргаа. Баруун гүрэнүүдэй оруулһан түсэбүүдые дэмжэхэ хэрэгтэй гэжэ А. Дин хэлэбэ. Маанадайхи буу зэбсэг хуряаха талаар оруулагдаһан ёһотойл дурадхалнууд гээшэ гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлээ.

Европын түбтэ атомна зэбсэггүй, багаар зэбсэгжэнги зоно бии болгохо тухай Польшын Арадай Республикын оруулһан дурадхалые Чехословакиин правительство дэмжэнэ гэээд ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Давид мэдүүлбэ. Зүгөөр ФРГ энэ дурадхалыень дэмжэхэ ушартай гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлбэ. Германиин Демократическа Республикын правительство 18 гүрэнһөө бүридэдэг Комитедтэ тусхай меморандум эльгээһэн юм. Тэрэ меморандум сооно хэлэгдэһэн асуудалнуудые Комитет хаража үзэхэ байха гэээд найдаһанаа В. Давид мэдүүлһэн байна. В. Давидай һүүлээр Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Грин үгэ абажа, замбуулин дайдые амгалан ёһоор хэрэглэхэ тухай декларацимнай түрүүлэн харагдаха ёһотой гэжэ хэлэбэ.

Зүбшэхэ зүйлнүүдтэ оруулагдаһан асуудалнуудай хэдыдэ хэлэгдэхэ тухай зүбшэхэеэ сугларааабди гэжэ Болгариин гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Луканов хэлэһэн байна. Канадын түлөөлэгшын оруулһан асуудал угаа шухала удхатай, тэрэниие яаралтайгаар хаража үзэхэ хэрэгтэй. Зүгөөр энэ асуудал буу зэбсэг хуряаха асуудалда хабаатай. Тиимэһээ бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха договорые зүбшэн хэлсэхэтээ хамта энээниие хаража үзэхэ. Түрүүшын шатада ядерна зэбсэг абаашаха бүхы хэрэгсэлнүүдые, тэрэ тоодо замбуулин дайдын ракетэнүүдые үгы хэхэ гэээд договорой советскэ проект соо хараалагдаһан байна.

Бэе бэедээ добтололсохогүй, НАТО-да, Варшавын договорто ородог оронуудай хоорондо хэлсээ баталха тухай дурадхалые К. Луканов һайшааба. Иимэ договорой баталагдаа һаань, буу зэбсэг хуряалгатай холбоотой бусад асуудалнуудые аажам ёһоор зүбшэн хэлсэжэ болохо байгаа. Эфиопиин, Польшын түлөөлэгшэдэй оруулһан дурадхалнуудые К. Луканов мүн лэ дэмжэбэ.

Великобританиин, Швециин түлөөлэгшэд тэндэ үгэ хэлэһэн байна.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. А. Зорин дахин үгэ абаба. Заседанида һанамжануудаа хэлсэлгэ ашатай туһатай байба гэжэ тэрэ хэлээ. Комитедэй саашадаа тусхай гуримаар ажаллаха гээшые үгэ хэлэһэн хүнүүдэй олонхи һайшааба гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Тус Комитедэй хүдэлмэридэ хабаадагшад зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаһан асуудалнуудые хэдыдэ хэлсэхэ тухай өөһэдынгөө һанамжануудые удаадахи заседанида оруулха ёһотой гэжэ дурадхагдаа һэн. СССР-эй түлөөлэгшэ В. А. Зорин, США-гэй түлөөлэгшэ А. Дин, Комитедэй саг үргэлжын түрүүлэгшэнэр энэ дурадхалыень дэмжэбэ.

Саг үргэлжын түрүүлэгшэнэр зүбшэгдэһэн, зүбшэгдөөшьегүй асуудалнуудые хамталжа, Комитедэй үзэмжэдэ табиха ушартай гэжэ Нигериин гадаадын хэрэгүүдэй министр Дж. Вачуку мэдүүлээ. Иигэжэ мүнөөдэрэй заседани дүүрэбэ.

ГДР-эй правительствын меморандум

ЖЕНЕВА, мартын 27. (ТАСС-эй тусхай корр.). Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнүүдһээ бүридэһэн комитедэй хүдэлмэридэ хабаадаһан делегацинуудта ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр д-р Л. Больц Германиин Демократическа Республикын правительствын меморандум эльгээбэ.

Амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гайхамшагта жэшээ

ДЕЛИ, мартын 27. (ТАСС). Энэдхэг-совет хани барисаан хадаа амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гайхамшагта жэшээ болоно гэһэн лозунгтойгоор соёл культурын харилсаа холбоо хүгжөөхэ бүлгэмэй арбан жэлэй ой Калькуттада тэмдэглэгдэбэ.

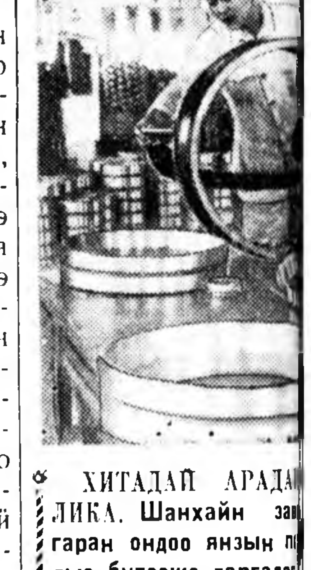
Энэдхэг-совет бүлгэмэй Баруун Бенгалиин комитедэй түрүүлэгшэ д-р Сунити Кумар Чаттерджи гэгшэ энэ гайхамшагта һайндэртэ зорюулагдаһан митингдэ үгэ хэлээ. Индиин, Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи харилсаа холбоое саашаданнь улам һайжаруулхын түлөө бүхы ажал хүдэлмэримнай зорюулагданхай гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Индиин, Советскэ Союзай арадууд хоорондоо хани халуун барисаатай. Энэнь улам үргэдэжэ байна гэжэ бенгал хэлэн дээрэ гарадаг «Джуган тар» гэдэг нүлөө ехэтэй газетын редактор Вивеконанда Мукерджи мэдүүлбэ.

Баруун Ирианиие сүлөөлхын тулада Индонезиин бүхы арад бэлэдхэл хэжэ байна. Эхэ оронойнгоо энэ һайн һайхан хэрэгтэ өөһэдынгөө туһа нэмэрэ оруулалсахые ороной залуушуул мүн лэ хүсэнэ. Зураг дээрэ: залуушуулай Прамука гэжэ организациин гэшүүд буудалгын һургуули хэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ХИТАДАЙ АРАДА[Й РЕСПУБ]ЛИКА. Шанхайн зав...
гаран ондоо янзын п...
дые бүтээжэ гаргадаг...
ЗУРАГ ДЭЭРЭ; эгэ...
жүүртэй подшипни...
хайн подшипнигай ...
саргагдажа байна.

ТАСС-эй фо...

ГДР-эй Ар... Палатын за...

БЕРЛИН, ма...
(ТАСС). ГДР-эй
Палатын заседан...
дэр эндэ болоб...
гадаадын хэрэгүү...
стр Лотар Больц...
политическэ а...
даар мэдүүлгэ ...
на. Германиин х...
тельство бүгэдө...
дөөр буу зэбсэг...
тухай дары хэлс...
ёһотой гэжэ ГД...
нэй Совэдэй түр...
Ульбрихт ФРГ-гэ...
тельствода дура...
Энэ дурадхал т...
Больц һануулаа....
маниин хоёр гү...
дахи гүрэндөө д...
хоорондоо дайл...
буу зэбсэг хэхэе...
лихо тухай хэлс...
Германиин хо...
атомна зэбсэгһэ...
мүн ракетнэ, ...
биологическа зэб...
сэгжэхэгүй ёһото...

1962 оной ар...
хын түсэб туха...
Арадай Палата ...
зүбшэн хэлсэб...
Госпланай түрү...
Мевич энэ асууда...
хэһэн байна.

Фидель Кастро үгэ хэл...

ГАВАНА, мартын 28. (ТАСС). Кубын Нэгэдэмэл революционно организацинуудай нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын премьер-министр Фидель Кастро мартын 26-най үдэшэлэн радио, телевиденеэр үгэ хэлэбэ. Кубада социалистическэ революциин ямараар бэелүүлэгдэжэ байһаниие, Нэгэдэмэл революционно организацинуудые бии болгоһон, тэрэнэй хүдэлмэриин арга методүүд тухай Фидель Кастро тодорхойгоор тогтожо хэлэбэ.

Хуушанай, шэнэ ёһоной үзэл сурталай агууехэ тэмсэлдэ шэнэ, революционно үзэл суртал илаа. Зүгөөр иигэжэ тэмсэлнай дүүрэнэгүй бшуу. Энэ тэмсэл үргэлжэлһөөр, национальна, уласхоорондын талаар энэ революци саашадаашье үшөө удаан үргэлжэлхэ юм гэжэ Фидель Кастро хэлэбэ. Энэ хадаа социализмын, капитализмын үзэл сурталай, марксистска, буржуазна теоринуудай хоорондохи тэмсэл болоно гээшэ.

Кубын...
шадаа ...
бэхижэха...
люцимнай...
ленинскэ...
лоно. ...
низмын һ...
өөһэдын...
шүүмжэл...
дорхойл...
Алдуу э...
һажа ба...
римашуу...
ойлгог ...
дэргэ ...
хэхэгүй...
урагшаа ...
жэ Фиде...
дүүлбэ.

Цейлоной арадта Советскэ Союзай үгэ...

КОЛОМБО, мартын 27. (ТАСС). Цейлондо полиомиелит үбшэн дэлгэрһэн байна. Энээнтэй дашарамдуулан, Цейлоной правительство зарим гүрэнүүдтэ, тэрэ тоодо Советскэ Союзда туһа хүргыт гэжэ хандаһан юм. Тиигэжэ полиомиелит үбшэниие аргалха вакцина үгэхыень гуйһан байгаа. Советскэ Союз энэ гуйлтыень дары дүүргэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлээ. СССР-һээ

Цейлонд...
сайд Н. ...
Цейлоно...
хиха м...
рия гэ...
лит арг...
ган доз...
жуулан...

Алжирта шахардуу байдал тохёо...

ПАРИЖ, мартын 28. (ТАСС). Алжир городые жандармериин сэрэгүүдэй ехэ хүсэн эзэлээд байнхай. Тэндэ мүнөө дахин буудалдаан болоо.

Алжирһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, ОАС-эй толгойлогшонор ёһотой сохилто үшөө абаагүй. Тэдэнэр хорото аашануудаа үргэлжэлүүлһээр. Үсэгэлдэр Оранда «забастовко» соносхогдоо. ОАС-эй фашис этэгээдүүд энээниие эмхидхэһэн байна. Оран метрополи хоёр хоорондоо холбоо харилсаагүй болоо. Тэндэ зайн галгүй. Алжирай хүн зоной ажаһуудаг кварталнуудта (Оранда) колониалистнууд буудалдаа үүсхэбэ. Тэнд... шархатаһан хүнү...

Араб хүн зон ...
лөөлхэ национал...
заабаринуудые ...
тойгоор бэелүүл...
жай газетэнүүдэ...
дентнүүд тэмдэг...

ОАС-эй фаши...
Францидашье х...
дээ үргэлжэлүү...

Алжирта шаха...
лай тохёолдоһон...
дуулан, эб найр...
циональна Сове...
риат мэдүүлгэ га...

Реда...
Ц. Ц. Ц...

Манай адрес, телеф...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленин...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора —46-32. зам. р... 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийн... пропаганды—24-74, сельского хозяйства и совет... тельства—47-59, промышленности и транспорта ... —35-14, культуры—34-05, писем и рабсельк... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгал... Для междугородных переговсров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерств... Бурятской АССР.

Н00635. За...